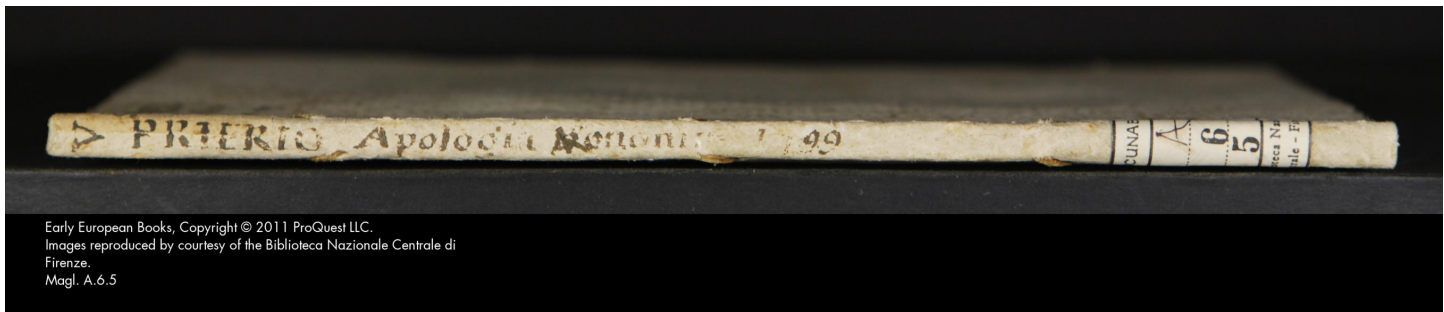

V
Silv. **PRIER.**
Apol. pro Dial.^a

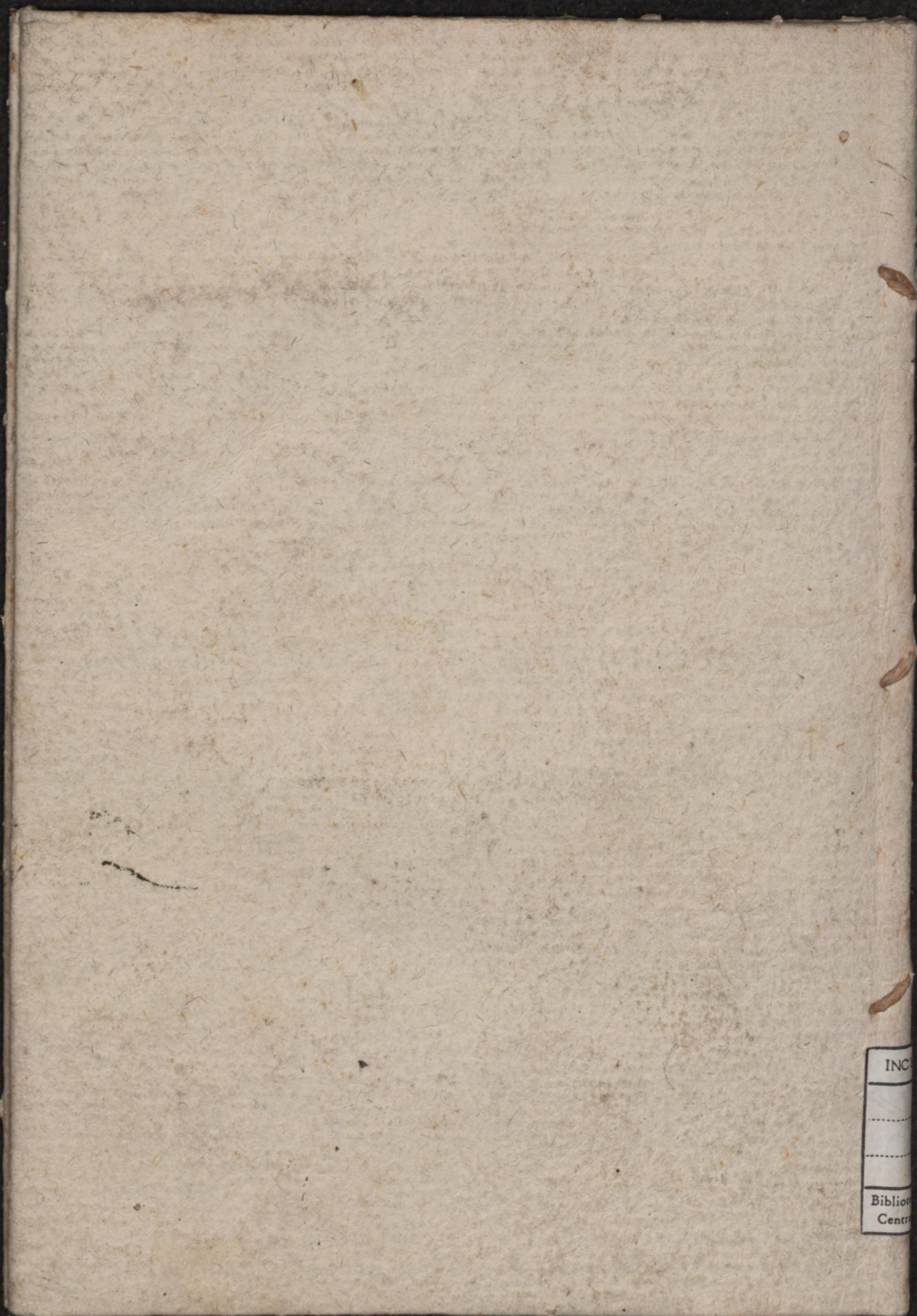
Banon: 1489:

ABULI

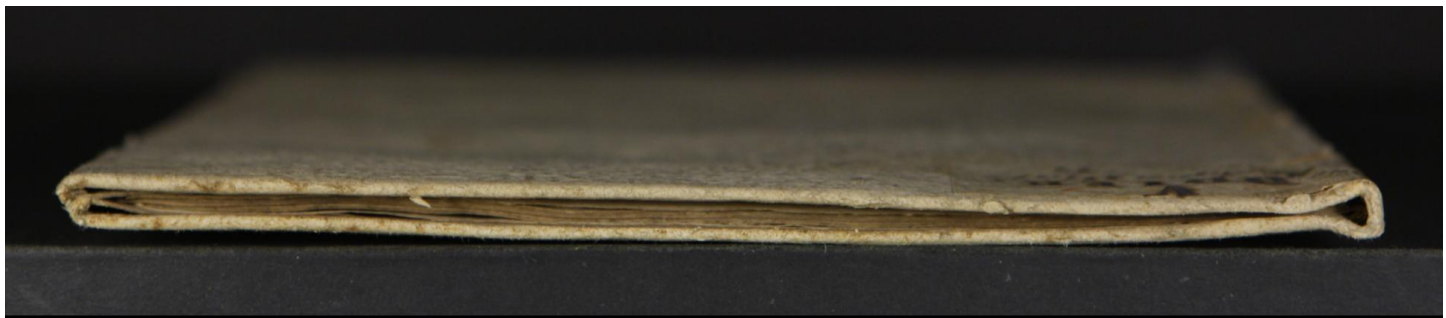
azionale
Firenze

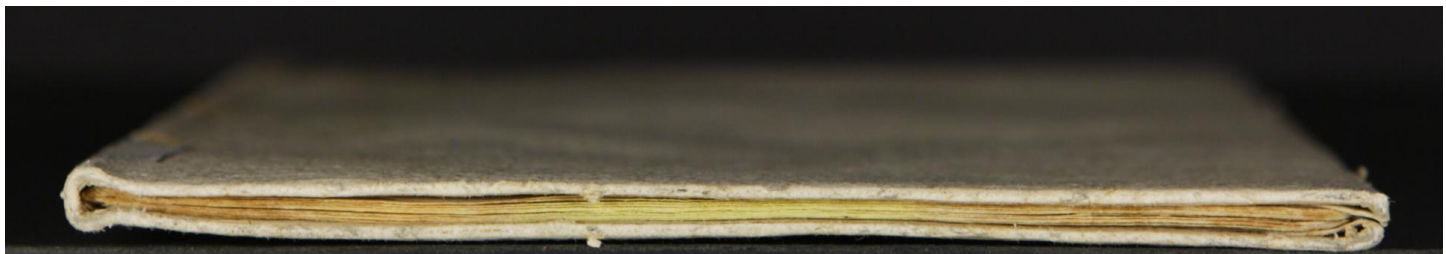
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

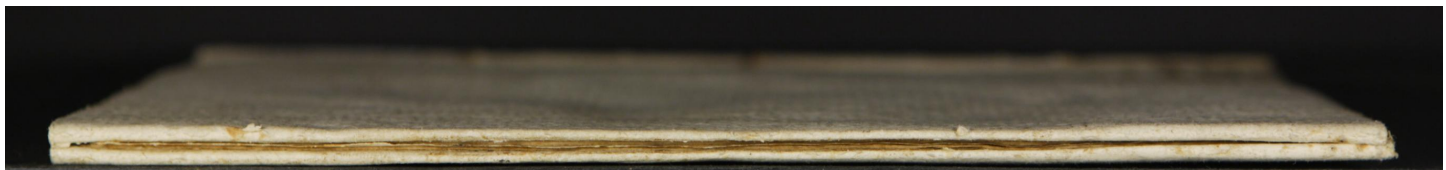
INC
Bibliot
Centra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.5

INCUNABULI

A
6
5

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

VIII

IX

A 6 5

De Puerio Siluestri Apologia pro sua
dialectica. Bononiae per Hgonem Bugerium
1499 = in 4.º

Questo breve apologia del Puerio è indiriz-
zata nella prima pagina ai suoi discepo-
li, e nella seconda ne viene l'Epitaphium
in carattere semigotico con molti neppi doppie
e l'impresa in terza unione col semplice paggi-
tro, e piccolu la prima iniziale. Termina
colla sottoscrizione - Imprimum Bononiae
per Hgonem Bugerum sub Excellentissimo
Domino Johanne Barbivolo Poetice Le-
gente. Anno ab Incarnazione Domini
Mccccxxxxx die vero x Julii.

Indi ne viene l'arata conige a a terzo
dell'ultima pagina ne vengono i seguenti
versi di Fr. Giovanni. Allettore al lettore

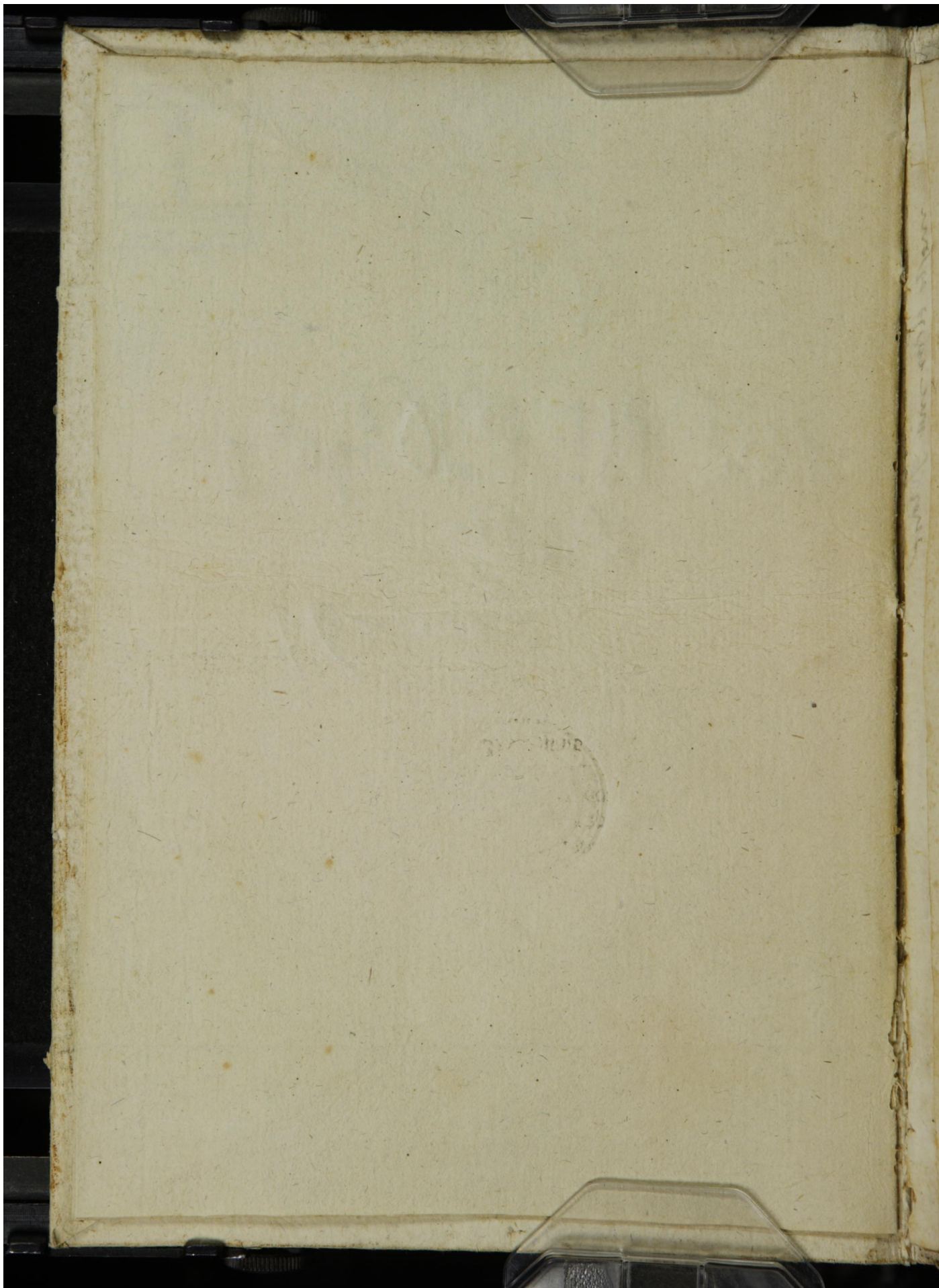
Lector qui transis paulisper ista legas
Hoc opus insigne dubios solvere nexos
Si cupis in Logis: et scire instantis quid sit
Est labor egregij: Silvestri Pueriani
Felsinae Studij: patribusque dedicat almy.

V

liber P R I E R 10 April. 1799

Dial.

Bom. 1499

Apologia magistri siluestri de prierio or. predic. in dialectica sua cum ex-
planatione clarissima totius materie intentionalis.

Alectis it̃ et eruditissimis discipulis suis in studiorum m̃re bono-
nia. Grater silvester de prierio salut. Cum diu a vobis desidera-
tus tandem aduenisset fr̃es optimi: et in hoc almo gymnasio bono-
niensi. sacras lectiones adhuc aggredi non liceret: q̃ formatus bachalarius
cursorq̃ deesset: auuiditate adeo sitibunda vt vix explicari posset intentionalē
materiaz. que in nostra dialectica est absoluta breuissime. vobis explanatus iri
primū q̃dem verbo. demuz vero ēt arundine flagitastis. Et q̃dem vt debeo
votis vestris. pro ingeniolo proq̃ viribus inferuire constitui. sed in primis
oro apologiolam. nō quidē ad inuidos: quibus excusatio satis est nulla: s̃ ad
optimos quosq̃. qui opusculis nostris letant̃ et gaudent fecisse licuerit. Igitur
porta tecum. i. epithoma in iohānē capolum pertranseo. q̃n q̃dem illud meo
nomini inscribendū noliz. nec oīo opus illud proprium verum adulterinum et
alienum penitus dixerim. Neq̃. n. illud ego castigauī. ut mihi falso ascribit̃.
Argumentum quoq̃ magna ex pte meuz nō est. s̃ titulus nec nō epistola ip̃a
insup et cohortatio ad lectore exulla. Et non mō mendosus. verum et sentētijs
deprauatum est et vsq̃ adeo truncatum. vt plusq̃. v. de triginta pagine desint
Quo factū crediderim vt q̃ aureus et clarissimum. meo originali teste. fuisset
difficile. obscurum et trūcatum astruatur s̃ forte librarijs formandū integrum
inuiolatum et in melius cōmutatū restitua. Interiz vero de ñra dialectica ser-
mo sit ñr. Mirantur. n. p. plures. me de suppositionibus priusquā de enūtiatio-
nibus tractasse. maxime cū modū scīe et non docēdi. me seruaturū in ipso exor-
dio statim p̃fitear. Et. n. vt aiunt et vt potius sentio. suppositio passio quidem
termini simplicis. verum in p̃positione non extra. Ego vero id egi quia certū
quidē est suppositionē propriam esse termini simplicis. sed virum in propo-
sitione nec ne dubium. Unde diffinitiones ac regulas. sic sum moderatus. vt cū
mea doctrina quisq̃ quā voluerit viam tueatur. Luz. n. suppositio vsus termi-
ni sit hic quidem hunc vsū solum in propositione esse profuturū. ille vero
forte ēt extra. Nam si quēpiā ad meditanduz de rosa excitare voluero. id et
rosa ipsa subiecta oculis. et nomine eius illato auribus efficiam. De vero in
eo textu fuisse breuiorem. amici et mirantur et dolent. sed cogitent me textum
excudisse. glosas autem reliquisse doctoribus Quāquam ipse textus obscurior
sit. non quia brevis. sed quia mendosus et inusitatus est. maxime ijs qui uel so-
la terministarum figmenta. uel solam realistaruz vetustatem nouere. Sieri. n.
non potest vt is qui. s. thomā et capreolum et herueum. et alios thomitas. vel
mediocriter sit edoctus illa non capiat que de eorum fontibus sunt excerpta.

Atq; rursus dedecori meo fore asseuerant. q; in albertucium tā patentia furta
cōmiserim a quo insolubilia obligationesq; subripui. Sed primum quidez
quomodo fur censerī possum. qui in ipso limine z rursus in calce aliena. i. rea-
listarum sophistarumq; doctrinas me scribere non inficioz. Maxime ve-
ro cum textuariam grauitatem. auctores quosq; citare non deceat. Nullus est
preterea tractatus. ne capitulum vel regula dicam. in quo p plura z quidē si
loqui decet. egregie z nouiter excogitata conseruerim. Quia igitur in eo libel-
lo materia intentionalis inter cetera obscurior est. qua patefacta ēt alia clario-
ra redduntur. cum olim effecerim textum. nunc vestri gratia glosas efficiam
z quidem taliter vt quisq; vel rudis ad tam pfundam doctrinā z nōstre dia-
lectice rudimenta ocus assurgat.

Meritur igitur quomodo pos-
sit addeſcētoribz mēs ſcī
tho. dēclarari circa materiaz
intētionālē. Ad hoc autē ſic
rūdeo. Iſtā materiā a ppo-
ſito pertractaſſe ſcītho. nullibi legi.
Viſo tñ eo in. iij. mēib. lec. iij. z de
po. q. vij. ar. ij. z i. q. i. ar. vij. z i. di. ij.
z in multis locis in qbus aliq dicit i-
cidēter. Et viſo capolo in. i. di. xxij. z
berueo d intētionibz. z frāctico d pra-
to. dico q hoc pōt incipiētibz dēclara-
ri p tria z qnto addito ſatiffieri ēt pōt
pficiētibz. Primo igit pōnā aliqz
diſtinctiones. z ſo aliquas diſtinctōes
z tercio adducā aliquas auctes ſancti
tho. z p eaſ oñdā q alia dicta ſunt ad
mētē eius. qnto pōnāz aliquas colla-
tiones inter berueū z capreolū. Quo
ad primū aſſumo p fundamēto illud
dictū attritū q intellectus nŕ eſt pura
pōā in gñe intelligibilū. i. intellectus
nŕ ſumptus ſm ſuā eēntiā pōiſe nō ē
intelligibilis. actiue nec paſſiue niſi in
pōā remota. i. nō pōt aliud intelligere
nec ēt pōt intelligi a nobis niſi ſupue-
niat ei aliqua forma faciēs ipſuz intel-
ligibilē actu actiue z paſſiue. ymo per
ſe ipm a nullo intellectu intelligibilis
ē. quia deus illū nō niſi p eēntiā ſuā
intelligit. Angelus ſo p eēntiā ſuā z
ſpēm. Omnis autē alia ſubſtātia intel-
lectualis p ſe ipāz ab aliquo intellec-
tu ē intelligibilis. i. a ppro cuius pōt
ēē ſpēs intelligibilis et ſi ſit creata ut
angeli. a. Et ē ſimile de igne. qui ſi ſu-
mat ſm ſuā eēntiāz pōiſe ſecluſo. ca-

lore nō pōt agere. i. calefacere z ſi pōt
ſentiri ēē calidus. Et ē ſimile de ma-
teriā pſiā q ſi p impoſſibile eſſet ſine
oī forma nō poſſet agere. qz ſi pduce-
ret formā vel ppoſitu. nō pduceret ſi-
mile. ſi vero materiā crearet. nec
pati ſaltē ab agēte naturali qz nō agit
niſi p mōū quē opz ſuſcipi in re quā-
ta. Et iō ſicut illa eſt pura pōā in gñe
ſenſibiliū. i. a ē hic in gñe intelligibi-
liū. Et hoc viſo pſa diſtinctio ſit hec
In intellectu nŕo a aliqd duplſ. i. ſu-
biectiue z obiectiue. Subiectiue qui-
dē eſt in eo omne accidens eius. Et
illud eſt quadruplex. Primū ē ſpēs
intelligibilis que ē ſimilitudo rei im-
preſſa ab obiecto ſenſibili. mediant
bus ſenſitiuis potētijs z virtute intel-
lectus agētis. qua intellectus poſſibi-
lis ē actu intelligibilis actiue z paſſi-
ue. ita q ipſa ē pſcipiū intellectionis
ſicut calor calefactionis. Secundū eſt
ipſa operatio ſiue intellectio q effecti-
ue oritur ab intellectu z ſpecie intel-
ligibili ſicut calefactio ab igne z calo-
re. ſz ſubiectiue recipiat ſolu in intel-
lectu z non in ſpē. Tertiū ē ipſe te-
minuſ intellectionis p intellectionē pro-
ductus. ſicut calor ab igne pducit per
calefactionē. qui dŕ ſpēs non impreſſa
ut prior ſz expſſa ſiue eliciā dŕ et ver-
buſ. Secundū aliquos autē thōiſas di-
fert realiter ab intellectione. ſz mihi
vŕ q non differat ab ea realiter ſicut
res a re. ſz forte grā alicuius cōnotati
qz regulariter ſm ſcolā ſancti thome
opz tenere q motus z terminus pro

ductus p motum sunt realiter idē. l3
 dīant mō significādi. vñ sanctus tho.
 pñio p.c. ioo. sic dicit. Dico opationez
 īma ientem p quā nō fit aliud pter ip-
 sam opationem vt audire z videre q
 nō ordina it ad aliqđ factū qđ sit finis
 Opatio vero vel actio ex qua sequit
 aliqd a tū pter ipsam ē pfectio opari
 non opantis hec ille. Cum igit intel-
 lectio sit opatio īmanēs p eaz non fit
 aliud pter ipsam z pter verbum qđ
 eā terminat nō ē aliud ab ipsa. Et simi-
 liter qñto p.c. x. pbat q intentio in-
 lecta. i. verbū in nobis nō sit intel-
 lectus sic. Nā ēē intentionis consistit
 in intelligi nō autē esse intellectus no-
 stri cuius esse non ē intelligere hec il-
 le. Et p3 q nihil pbarēt nisi verbuz
 sit realiter ipsum intelligere sicut ex-
 presse ēt determinat scotus in pñio. d.
 xxvij. Et si obijciatur quia verbū pro-
 ducitur p intellectionez vel intellec-
 tione rñdeo p capoluz in pñio. d. i. q. ij.
 sic dicentem virtuali. Cum dñ forma
 acqrit motu. li motu nō dicit habitus
 dinez faciētis s3 cause materialis eo
 q actus imperfectus quē dñ motus. sit
 via ad pfectū. vel cause formalis ali-
 quo modo l3 non proprie. ita q sicut
 lapis albet albedine. ita calor acquiri-
 tur acquisitione vel calefactione q est
 motus. vel dicit ordinē prioritatis vt
 sit idē motu quod post motū. nō autē
 cāe efficientis. hec ex illo. cū quo sen-
 tit scotus vbi. s. q dicit q verbū non
 pducitur p intellectionē s3 ē actualis
 intellectio genita. Ex qbus p3 ad pro-

positiū. Quartū autē ē qdā hñlitas siue
 pñuetudo quā intellectus frequēte ite li-
 gēdo cāt uel auget i se ipō q ē hñlior
 ad itelligēdū p spēs quas hēt quā pri-
 us. vel ēt ad acgrēdas nouas. q vñ es-
 sentialiter ēē hñtus sciētificus. pñucta
 ei spē intelligibili. Obiectiue autē in
 intellectu ē oē qđ ei actu obijcitur. co-
 mō quo dicere pñueuimus q hic vel
 ille hō pñue ē i oculis meis. siue oē
 cuius pñceptus. i. verbū ē in intellectu
 eo mō quo dicimus esse obiectiue in
 speculo illud cuius pñmago ē i speculo
 Secunda distinctio duplex ē pñcep-
 tus intellectus. i. formalis. i. ipsū ver-
 bū. z obiectiualis. i. ipa res q ē obiec-
 tiue in intellectu. nō qdē vt ē res. s3 vt
 ē obiectiue in intellectu. siue vt actu a-
 pñhendit ab intellectu siue vt actu rep-
 sentat pñceptū formale. Tertia cō-
 ceptū obiectiualiū in se siue vt dicat
 alr. qđ tñ idē ē. Entiū quoddā ē reale
 siue sit verē reale vt equus z oīa que
 sunt in pñdicamētis. siue sit reale ficti-
 cie z pñmaginarie vt chimera q nihil
 ē. z si tñ ēēt. reale ens ēēt. qz intelli-
 gitur pñponi ex entibz realibus. Quod-
 dā vō ē ens rōnis. Et hoc ē duplex
 vñ sit hec quarta distinctio. Nā entiū
 rōnis quoddā ē negatio siue sit nega-
 tio simplr vt nihil nō lapis z huius-
 modi. siue sit negatio in gñe determi-
 nato vt cecitas q negat soluz in oculo
 Quoddā vō ē relatio Et istudē du-
 plex. vñ sit hec quinta distinctio. Nā cū
 oīs relatio rōis consequatur modum
 intelligendi siue cāctur p intellectionē

nr̄as. q̄dā est q̄ illū p̄seq̄ q̄ntū ad utrū
q̄s. vel alterū extremū suoz z q̄ntū
ad ip̄s respectū sicut r̄lō cōiois fūda
ta in hoīe z ad soz. vel plato. termi
nata. ¶ 26. n. cōis in quo fūdat̄ sit p̄itel
lectū vt cōis ē. z ista d̄r r̄lō excogitata
in re intellecta. q̄ nō simul intelligiur
ip̄a z res ī qua fūdat̄. nī. i. forte ip̄a r̄lō
sit itenta ab itelligēte vt ī noīuz ī posi
tiōe. s̄z prius p̄ vnā itellectiōz sit eius
fūdamētū. z p̄ aliā reflexā ip̄a itelligi
tur ī tali fūdamēto. i. ī re prius itellec
ta. Quedā v̄o ē q̄ illū p̄seq̄ quātū ad
respectū. s̄z n̄ quātū ad aliq̄d extremū
vt r̄lō dextrī in columna fūdata. In
tellectus. n. n̄ ē cā fūdamētū eius s̄z ip̄
suz respectū cāt ap̄hēdēdo columnaz
relatiue. Et ista d̄r r̄lō p̄ns mōū itelli
gēdi q̄z cāt p̄ itellectiōz alicuius alte
rius flātē p̄cepti. Et ista ē quadrup.
vñ sit hec vi. distin. Nā r̄lōnū q̄ cōie
quūt modū itelligēdi gr̄a respectus
tm̄. quedā est cuius vtrūq̄ extremū ē
nō ens vel altez tm̄. vt cū d̄r p̄teritūz
ēē prius futuro. vel p̄ns ēē posterius
p̄terito aut prius futuro. Quedā v̄o ē
cuius extrema nō sunt realr̄ distincta
vt cū soz. d̄r ēē idē sibi ip̄i. Quedam
v̄o cuius extrema nō sunt ordinabilia
vel saltez altez eoz. vt cū d̄r r̄lō esse
similis r̄lōnī. vel r̄lō dependere a su
biecto. Luz. n. r̄lō ēēntialr̄ sit ordo nō
pōt r̄lō plus ordinari ad aliud quā al
bedo ēē alba. Quedā v̄o ē cuius ex
trema nō sunt ad inuicē actu ordinata
sed vnū ordinat̄ ad aliud nō econv̄so
sicut scīa ordinatur ad scibile nō econ

v̄so. z creatura ad deū nō econv̄so. R̄lō
hoz est. q̄z cum r̄lō sit ordo inter duo
extrema. ad hoc q̄ r̄lō ex vtrāq̄z pte
sit realis. op̄z illa duo realr̄ esse ordi
nata ad inuicem. ad q̄d regunt̄ quat
tuor. primo q̄ vtrūq̄z sit ens reale. s̄o
q̄ vtrūq̄z ab alio sit realr̄ distinctum
tercio q̄ vtrūq̄z sit ordinabile. z quar
to q̄ vtrūq̄z actu ordinet̄. vñ p̄ defect
tum alicuius hoz quattuor cāt illa
quattuor gr̄a r̄lōnū. Et it̄ sciēdū q̄ is
te r̄lōnes pp̄rie dicūt p̄seq̄ modū in
telligēdi q̄z. s̄. cāt p̄ itellectionē siue
p̄ceptū relatiuū quo. s̄. intelligit̄ vnū ī
ordine ad aliud. Reliq̄ v̄o d̄ q̄b̄ ī pri
ori distinctiōe dictū ē. cāt q̄dē ab itel
lectiōe s̄z n̄ relatiua sp̄. vñ r̄lōnes ex
cogitate alī diuidūt p̄ p̄ntes modū ī
telligēdi. ¶ Sept. disti. intellectus ad
re p̄parat̄ dupl̄r. vno mō. vt itelligēs
p̄cise vt q̄n itellectio ē speculatiua. puta
q̄z hō itelligit celū. alī v̄o vt itelligēs
z faciēs. vt q̄n ē pratica puta q̄n deus
aut figulus itelligit opus suū. Ex p̄di
ctis leḡt correlarie q̄z q̄nq̄z sūt modi
entiū. s̄. mere z vere realia vt hō. fice
realia vt chimera. negatiōes vt nihil
z cecitas. r̄lōnes r̄ois p̄ntes modū in
telligēdi. vt dextrū z sinistrū. z r̄lōes
r̄ois excogitate vt genus z spēs soz
malr̄ sumpta. Octaua distinctio. entiū
q̄dā sunt q̄ nulli attribuūt seu d̄ nullo
p̄dicāt̄. z nulli pueniūt ēt possibilr̄. cel
sante opatiōe intellectus vt itelligēs
ē. vt oēs r̄lōnes excogitate. q̄nō attri
buūt reb̄ nisi vt sunt intellecte seu in
intellectu obiectiue. quedā v̄o cessāte

tali opationi attribuuntur possibiliter alicui
sive suas ymaginarias pres. ut ficticia
vel sive se tota. ut entia sive realia et ne
cessitates et rationes rationis presentes. modus intel
ligendi. Nam si per impossibile. nec intellectu
divinus nec alius cogitaris de aliquo ad
huc sive homo esset animal. et hic ceruus esset cer
uus quod est per hoc ceruus aut chimera. et ce
citas esset in oculo. et columna esset extra
terrena animal non esset genus. nec homo species. quia ista
dicunt aliquid esse multis sive predicamentis. nul
lum autem tale est nisi fiat per intellectum
et sive non esset aliquid intellectum vel abstra
ctum etc. **¶** Nota. Nam quidam nomina vel
quidam termini significant etiam nulli attri
buita nisi rei intellecte ut sic sicut li genus
et similia que significant rationes excogita
tas. quidam vero significant reliqua etiam. **¶** Quia per
ma nomina sunt se intentionis ut patebit. et omnia
reliqua sunt prime. puta li homo li chimera li
nihil li cecitas li extra etc. **¶** Ex. omnis ter
minus preteritus significat duo. scilicet in recto
forma denominante et in obliquo sive ob
minatum ut li albu albedine in re alba
Nam significatum per li albu est albedo in
sebo. Et prout de preteritis sunt duobus modis
scilicet formaliter vel abstracte aut significati
ne quod idem est. et sic est forma que aliquid de
nominat tale. sicut albu est albedo. Alio
modo materialiter. seu preterite. seu denominative
et sic non est predicta forma. sed est sive ob
minatum siue res habens tale forma. sicut al
bu est res alba seu habens albedine. Si
autem distinguatur in proprie vel ponatur
aliquid limitas per supponit per denominato
re ut dicendo albu currit. non enim est sen
sus quod currat albedo sed res alba. unde non

sed sunt idem id per quo terminus supponit
et quod significat. **¶** Item igitur et species et reli
qua nomina se intentionis preterita si sumantur
formaliter sic sunt rationes. excogitate si vero
materialiter sic sunt ipse res intellecte. seu obi
ectum existentes in intellectu. que a talibus
rationibus denominantur ut animal quod denomina
tur genus a ratione excogitata que est ratio
coloris ad multa specie diversa et sic de aliis
¶ Et distinctio. univiale duplex fitur. scilicet
formaliter et est ratio coloris ad minus co
mune excogitata et hoc loquendo de uni
versali ut sonat intentio. omisso uni
versali in causando. et materialiter et sic est
res que a tali ratione denominatur univier
salis. **¶** Et hoc est duplex. unde fit hec. xij.
distinctio. Nam quoddam est in representando
terminum. ut species intelligibilis que univialis dicitur
quia representat rem univieralem et non sub hoc
et nunc se terminum est quoddam singulari. hoc
univiale fit ab intellectu agente qui
hanc speciem abstrahit a fantasmatibus
Que abstractio non est intelligenda
per motum tractus quasi speciem ex
istentem in fantasmatibus intellectu in
de trahat sed per modum generis quia
fantasmatibus tanquam instrumentis su
is dat virtutem imprimendi talem
speciem in intellectum possibile. **¶** Quod
dam vero est univiale in predicando
¶ Et istud est duplex unde fit hec ter
ciadecima distinctio. Nam quoddam
est quod predicatur per se et verificatur
per accidens ut verbum seu concep
tus formalis qui etiam est univier
salis in representando. Soli enim ter
mini per se predicantur cum predica

tum sit pars propositionis sed tamen non verificantur de aliquo subiecto ea ratione qua termini nisi per accedens idest gratia rerum significatarum. Cum enim dico hō est animal nō verificat pceptus aīalis dīe q̄ est hō nec d pceptu hōis. si tñ sumat pceptus in vi rei intellecte sic verificat. vt si dicā pceptus sbe sensibilis est pceptus aīalis. Quoddā vō est qd verificat p se s3 solū p accis p̄dicatur. vt res in intellecta siue pceptu obiectualis. In iulmodi n p̄dicantur solūz grā terminoz quibus significatur. Cxiiij. dist. vniuersale cōiter includendo vniūsa le in rēpresentando z in p̄dicādo est triplex. i. in re. i. ipsa natura singularis q̄ est in rebus z est vniuersalis solum in pōa. Post rem idest id qd a singularibus abstractum est. siue sit ipsa species intelligibilis aut verbū nr̄um aut ipsa res singularis nō vt sic s3 vt intellecta vniuersalī. siue vt representata p dictā spēm aut verbū. Et añ rē i. ipse species vel pceptiones q̄ sunt in mente angelica vel diuina. Cxv. dist. Cum intentio dicatur quasi in aliud intentio siue tendentia z tendere in aliud proprie conueniat. hijs que nō mouentur ab alio. in aliud tendit tam in intellectus quam voluntas. vtriq3 enī harum potentiaz conuenit libertas diuersimode. scilicet voluntati formaliter z intellectui radicaliter. Et ideo sumitur intentio duobus modis scilicet vt pertinet ad voluntatem eo modo quo dicere consueuimus. intentio

mea est vel fuit hec. z hoc dupliciter scilicet ex parte voluntatis intendens z sic est actus. z ex parte rei intente. z sic est obiectum. Et sic non est intentio nostra de intentione. Sumitur autem alio modo vt pertinet ad intellectus. Et dupliciter sumit. Unde sit hec. xvi. distinctio. Nam intentio sumitur ex parte intellectus z sic secundum aliquos est species impressa. secundum alios vero expressa. et forte est vtrq3 diuersimode. Sumitur et ex parte rei intellecte. Et hoc dupliciter. vnde sit hec decima septima distinctio. Nam sumitur concretive. z sic est ipsa res intellecta vt sic z abstractiue. Et hoc dupliciter. vñ sit hec decima octaua distinctio. Nam cum intentio ex parte rei abstractiue sit relatio excogitata. que dicitur intentionalitas a qua res denominatur z dicitur intentio. quedam relatio est a qua aliqua res intellecta denominatur intentio interueniente aliquo actu intellectus vt illa que significat cū dī intellectū abstractum scitum z predicatum sumendo predicatum adiectiue. Et ista semper fundatur in re denominata z terminatur ad intellectum intelligentem abstrahentem et predicantem. Quedam vero est a qua aliquid denominatur intentio. nullo tali actu importato expresse vt genus z species. Et ista fundatur in re denominata siue intellecta. sed nō terminat ad intellectū s3 ad alī rē intellectā. Et hoz exēplū ē si intelligat

sortes hoiez nihil cogitando d rloibus
q psequit hoiez sic intellectū quaz vna
ē ad idiuidua z alia ad ipz intellectuz
plato vō intelligat z plderz tales rlo-
nes. Nā eo casu spēs ipsa z pceptus
formalis. sortis. est itentio pīa ex pte
intellectus hō vō est itentio pīa ex p-
te rei pcretiue ille vō rloēs. respectu
sout. eas nō plderātis sūt itētio ex p-
te rei abstractiue. s3 respectu platonis
eas plderātis cū sint pceptus obiecti-
uales eius sūt itētio ex pte rei pcretiue
z sūt itentio pīa. Abstractiue vō itētio
respectu eiusdē est rlo alia fūdata in
illis rloibz z termiata ad intellectū pla-
tōis vel ad aliā rē intellectā. Intentiōa
le aut cū sit terminus pcretus. sumitur
dup. Et hec sit vltia di. s. abstractiue. et
est id qd essentialr est itentio. s. itētio
ex pte intellectus z itētio ex pte rei ab-
stractiue. i. rlo. Et pcretiue. et sic pprie
est illd qd i intellectu h3 itentiōz eius-
dē rōis secū l3 obilioris eē. vt hō intel-
lectus vt sic. large vō est id qd eā h3 i
sensu vel medio sēsus vt color i oculo
vel i aer h3 similiēz se representātē eius-
dē rōis n āt eqpfecti esse. largissime
vō est oē qd h3 esse i alio p modū trā-
seūtis sic qd i illo n h3 cāz pseruātez
vt lumē i aer. **Quantū** ad h3 dico q
i hac materia sūt mltē diffinitōes po-
nende quaz pīa hec ē. Intentio ē cō-
ceptus. Intelligēdū m est vt sub noie
pceptus cadat et spēs intelligibilis ipsa
nō qz pprie pceptat s3 qz est simili-
tudo rei sic z pceptus. **Scda** iten. pīa
ē pceptus pīus factus d re. **Tercia** in-

tētiō. pīa ē pcept. fūsus factus d pīo. pīus
pce. factū d re dico eū q sit imēdiatē
d pīo intellectis. i. d re mēf fali vel d
fictitia vel d negatiōe ētis. realis. vel d
relatiōe pīte modū intellig. Et hoc si-
ue ille pceptus. sit formalis. siue obiec-
tivalis. s3m vō factū d pīmo. dico eū q
sit d hō intellectis. i. rloibz excozitatīs
vnde talis pceptus. non sit nisi de pī-
mo vel d aliquo q sequat pīmum. qz
dico qz intellectus. sic flectit se sup pī-
mū ita ēt z sup. ij. z. iij. in infinitū. Et
ōis pcep. citra pīū. ē pīa itē. siue sit for-
mal. siue obiectival. **Quarta** iten. ex
pte rei z pcret. ē res intellecta. vt sic si-
ue pcept. obiectival. **Quita** itē. ex pte
intellec. ē pce. formal. vel spēs rei in-
tellecte. **Sext.** itē. pī. ex pte rei z cō-
cretiue ē res intellecta. i. pīdicam. rponi-
bilis. vt hō vel ex talibz pīoita vt chi-
mera vel talibz attributa. ex. intellectū
vt cecitas z rlo pīs modum intelli-
gendi. Est res pīmo intellecta. idest
exis d nūo pīmoz intellectoz. **Sep.** in-
ten. pī. ex pte intellec. est pce. formal.
vel spēs rei pī. intellec. **Octa.** intent.
pīa ex pte rei z pcretiue. ē res intellecta
i pīdicam. n reponibilis. nec ex rponibi-
libz pīoita nec talibz attrib. ex. intellec.
vt rlo excozit. qn intelligi. vel alr. est
res hō intellecta. **Nōa.** iten. pīa ex pte
intellec. est pcep. formal. vel spēs dicte
rei hō intellecte. **Deci.** iten. ex pte rei
abstrac. siue intentiōalitas. est rlo intel-
lectū. rei ad intellecte. **Undecia** iten.
pī. ex pte rei abstrac. est rlo rei pīmo
intellec. ad intellectū vel aliā rē intel-

lecta. **Q.** tñ rlo ad intellectū prior est z
 prius dñomiat iō principi dñ intentio
 abstracie. **D.** uode. itē. vō pā ē rlo rei
 vō intellecte. ad intellectū. et nō. qđ rlo ex
 cogitata qñ n̄ intelligi p̄t eē abstracie
 i. inten. z. ij. p̄ia qđē si p̄sequat aliqđ
 obiectū d̄ primo intellectis pā vō si p̄se
 quat vō intellectū. **S.** si ipā apphēdat
 tūc ipā est obiectū vō intellectū. z sp̄ ē
 pā intentō p̄reue. cuius intētiōalitat
 siue intentō. abstracie. ē rlo alia exco
 gitata q̄ in ea fundat z nō apphēdit
 xij. termin. intētiōis est termin. si
 gnificat intētiōz. vñ oīs termin. ē ter.
 itētiōis. l. alī p̄ excellētiā dicat teriuf
 vel nomē itētiōis. qñ significat pāz in
 qua maxie saluat rō intētiōis. q̄ diuidr
 ex aduerso p̄ rez merā z purā. i. in se
 p̄sideratā p̄ciso respectu ad intellectū.
C. xij. termi. prime inten. est ter. si
 gnificas primā inten. principalr. vt li
 ens qđ l. significet tā. i. quā. ij. tñ prin
 cipalr significat primā q̄ est ens reale
C. xv. ter. aut p̄e inten. est ter. signifi
 cat pāz inten. principalr vt li nomē. qđ
 l. significet nōia tā mentalia q̄ n̄ sunt
 p̄e inten. nisi ex pte intellectus. q̄ voca
 lia z scripta q̄ sūt p̄e intē. tñ principalr
 significat vocalia z scripta. **C.** Sexta
 p. ter. p̄ie impositiōis ē ter. significas
 primā intē. principalr z ad placitū vt
 li ens in voce vel scripto. **C.** xvij. ter.
 p̄e impositiōis est ter. significas pāz in
 tent. principalr z ad placitū vt li nomē
 in voce vel scripto. z hec d̄ vō. Quātū
 ad. 3. a. s. tho. h̄i p̄t qđ intē. alī sumat
 p̄ceptu. formali. Et qđē cap. in. i. di.

xxz. vult illud h̄i a. s. tho. i. di. ij. q. i.
 ar. 3. z. di. xxv. q. i. ar. i. p̄z. vbi d̄r qđ di
 finitō ē p̄pōita ex pluribz itētiōibz. qua
 rū nulla p̄dicat d̄ ipā nec ep̄. qz intentō
 gñis n̄ est intēti. diffōis hec ibi. **Ite.** i.
 p̄ gen. c. liij. **S.** hoc h̄r clarius z cla
 rissime. i. di. 33. ar. i. terciū. **Idē** et ab
 eo qđ intēti. pā sit rlo rōis excogit. in
 re intellec. vt p̄z d̄ po. q. vij. ar. ii. z. i. p
 te. q. 13. ar. vij. vbi d̄ic genus z sp̄z ēē
 rloes rōis. qđ n̄ p̄t intelligi d̄ gñe dñō
 minatiōe. i. d̄ nā. ipā cui attribuit inten.
 gñis cū sit ens rale. l. d̄ gñe formalr
 i. d̄ ipā intētiōe. q̄ē genus. i. qbz locis. p̄z
 qđ inten. n̄ p̄t sumi p̄ p̄e. form. cū ille
 sit ens rale. l. p̄ obiectuali. **Ite** in tra
 ctat. d̄ nā. gñis apte vt v̄r sumit inten
 tiōis. tā. i. quā. ij. ex pte rei vt est intel
 lecta siue p̄ p̄e. obiect. sic dicēs. **N**o
 mīa p̄ie itēti. sūt q̄ iposita sūt rebz ab
 solute. mediāte. p̄ceptōe. q̄ intellec. ferf
 sup rez in se. l. nōia p̄e itēti. sūt q̄ ipo
 nūt rebz n̄ p̄m qđ in se sūt. l. p̄z qđ sub
 sūt itēti. quā intellecto. fac i eis. **E**x q
 bz oibz p̄z qđ alī. s. tho. sumit itēti. p̄
 intellecto p̄rio. i. vbo seu p̄e. formali.
 alī aut p̄ rōe seu p̄e. obiect. p̄mo vt
 v̄r ē alī p̄ sp̄e intelligibili. q̄ ē intelligē
 di. p̄ncipiū. z hec d̄. 3. **Q**uātū ad. iij
 qz liber heruei d̄ intentioni. n̄ h̄r vbi
 qz p̄mo fer nullibi z i. ex qz in eo opi
 nioi. suā p̄miscet multis. snijs. qual n̄
 t̄z r̄citādo. iprobādo. r̄ndēdo. zc. et qz
 ip̄e h̄ac materiā medulitus d̄clarauit
 volo totā eius opiā. simplr ē alī sn̄
 p̄batiōibz adducē. pro rudioribus
 z tirūculis. quos oīz credet. ex pri. post

¶ Qñe igr̃ p̃ia ar. i. q̃rit viruz inten-
tio. sit spēs intelligibilis z sic rñz. Cū i
tētio dicat q̃si i alēz tētio puenit vo-
lūtatī respectu obī i q̃d tēdit. z dī du-
plī. s. ip̃a res itēta z actō volūtatī ten-
dētis ad exēqudū finē aliqūē p mediū
Cūuenit ēi intellectui. z sūt duplī. nā
ex pte ip̃ius intellectō intelligētis ē oē
q̃d ducit intellectū i aliq̃d p mōūz sp̃i-
tatiōis. siue sit spēs siue actō siue pce-
ptō. Et extēsiue ē istomō. ē oīs simili-
tudo ducēs i noticiā alteris. ex pte aut
rei intellecte ē res intellecta in q̃tuz in
ip̃a vt i cognitū tēdit. et istomō dī du-
plī. Nā sūt abstratiē z formalī. z dīc-
terminū vel terminatōz tēdētiē q̃ est
hītudo rei intellecte ad ip̃ū intelligere.
et p̃erentiē z malī. z dīc id q̃d intelligī
q̃cqd sit illud Et istomō sūt cū dici-
mō terminū p̃ie vel p̃e itētiōis. ita q̃
in logica n̄ accipī itētio p̃ia vel p̃a ex
pte intellectō s̃z intellecti. Est aut istomō
duplex s̃z duplex genus intelligibiliū
s. p̃ia ad q̃z p̃inet q̃ pueniūt rebz af-
firmatiue circūscripto eaz ēē obiectiō
vt bos asinus: vel p̃uatiue vt cecū. et p̃a
ad quā p̃inet q̃ pueniūt rebz vt sūt o-
biectiē i intellectu. vt abstractū vlē z
huiusmōi. Intētiō igr̃ ex pte intellectus
sp̃ ē ens r̃ale. ex pte aut intellecti for-
malī z abstratiē sp̃ ē es rōis. i. r̃lō rō-
nis malī aut sp̃ ē ens rōis si sit p̃a. In
tētiōale aut dī duplī. s. ēēnalī z est id
q̃d est ēēnalī itētiō ex pte intellectō. et
similī ex pte intellecti. i. ip̃a r̃lō. z dno-
minatiue z ē id cū itētiō ē itētiō. n̄ q̃
dē vt sibi cū intellectu n̄ dicam itētiōa-

le s̃z vt sp̃ita i. vñ s̃bz dicimō h̃re ēē
i tētiōale i intellectu. Est at simile cū al-
bedo dī q̃le ēēnalī. z sortes dno-
minatiue. Aliqd ēē i intellectu duplī. s. sū-
biectiē vt spēs z obiectiē. Et hoc du-
plī. s. sic obūz directe cognitū vt bos
dū intelligī z sic p̃is obūz cognitū vt
ē i intellectu. vt sepatio hōis a sorte z
platōe eo mō quo albedo lactis dī ēē
in oculo sūi dulcedine ei. Ad q̃em
igr̃ dī q̃ spēs intelligibilis ē itētiō p̃ia
ex pte intellectō. ē et p̃ia itētiō ex pte
rei malī sic z alie res. n̄ aut formalī
z i abstracto. ¶ Ar. at p̃o q̃rit an p̃ia
itētiō sit tātū actō intelligēdi. z rñz sic
Cū dico intentō p̃ia dico intētiōez z
ordinē ei. Et quo ad p̃iū intētiō p̃ia
vel p̃a ex pte intellecti n̄ p̃t ēē ip̃a res
intellecta p̃cise sūpta puta hō vel bos
q̃z in rōe hōis includeret ēē intētiōz
s̃z addit supra ip̃a intētiōalitātē q̃d i-
cit ēē obiectiē in intellectu q̃d forma-
lī ē r̃lō. vñ dīc hītudinē rōis intellecti
ad intelligē q̃d termiat. n̄ aut dīc ip̃z
intelligē vel hītudinē ei ad rē itelle-
ctā q̃ sūt realia. vñ itētiōalitās n̄ ē ten-
dētiā s̃z hītudo ad illā. Ista aut hītudo
fūdat sup re intellecta imēdiatē nō vt
ab ea circūscribit intelligē. s̃z p̃z q̃ ei
corrñz r̃lō oppōitā fūdata sup ip̃o itel-
ligē. sic albedo ē fūdamētū dissimili-
tudinis albi ad nigrū n̄ circūscripto ni-
gro s̃z p̃ur ei rñz nigredo vt fūdamē-
tū oppōitē r̃lōis vñ intelligē ē cā q̃
fūdet i rebz n̄ tñ ē eius fūdamētū sic
q̃ intellectō facere dī vniuersalitātē iqua-
tū virtute agētis sit i intellectu ipsum

intelligere quod res apprehendit vlt. et deum
sequi vltimas ex parte rei intellectui cor. rursus
Quanti autem ad ordinem distinctio intentionum
sequi distinctio obiecti in quantum dicitur intellectus quod
sunt intentiones preterite. cum autem sit duplex ge-
nus intelligibilium. scilicet reale quod puenit rebus
de vel fictione in sua realitate. et hoc esse
rōis quod eis puenit ut sunt intellecte iux-
3 pūū sūū pūā. iux- hoc facta. Car. at. 3. quod
an nōia significatiua res in particulari pti-
neat ad pūā itēōz et rñz sic. intentio ex
parte rei sūū abstractiōe et ē ipā itēōali-
tas et pētiōe. ē id cui illa attribuit. Et
hoc sūū dupl. scilicet ut includit itēōalita-
tē et ē ipū dñominatiūū ut vlē et abso-
lute nō includēdo eā ut hō. et exēpla ho-
rū triū sūū albedo albū et corp. Dico
igitur quod res vltis supra ut nō ē itēōalital
nec eā includit ābulat dñ pti cū particulari
ut hō et sortes. ita quod dñ rōe neutrius est
ēē pūāz itēōz. quod in diffōe neutrius pōit
si diffiniāt. et vtrūqz dñomiāt pūā in
tētiō cū sint dñ gñe pūō intelligibiliū et
termināt directe intelligere possibīl et
fūdāt itēōz pūāz vltatī et ptiularita-
tis qē pūā itēō eo quod ēē pte dñisi in p-
tes sūūas nō puenit rei nisi ut ē obie-
ctiōe in intellectu. Ad quod dico quod nec hō
nec sortes ē itentō ex parte rei abstracti-
ue nec ēē pētiōe includēdo itēōz dño-
minātē s3 secō nō includēdo. vñ sic cor-
pō ē albū et in suo intellectu nō includit al-
bū. ita ē hic. vñ pēdicatio ē accītalī s3
aut oīs itēō abstractiōe fūdet in aliquo
secō dñomiatiōe. Ar. aut. iij. quod vtrū p-
uatōes spectēt ad pūāz itēōes et rñz
quod pūnet ad pūā vel pūāz sic illō quod ne-
gat quod affirmō et negō ad idē gēnō pti

nēt vñū affirmatiōe. et aliō negatiōe. sic
hō et nō hō sūū idē. sic tñ hō nō includit
formāl itēōz s3 hoc totū hō termiās
intelligere. sic eā nō includit cecitas sed
hoc quod ē cecitas termiās intelligere idu-
dit ēē rōis et accipit quod posuit. put di-
cimo eā ēē obiectiōe in intellectu. Car. at.
v. quod vtrū figmā ptiueāt ad pūāz in
tēōes et rñz sic. ut p3 ex dictis. pūā in
tētiō ex parte rei pētiōe ē id quod nō inclu-
dit aliqd pueniēs rei in hūidine ad in-
tellectū. put ē obiectiōe in intellectu quod
vocat ēē rōis dñisi pūā reale ut hō. pūā
hō ē id quod tale ēē includit ut vlē. sūū et
pocerim ē figmētū et tñ in sua diffōe
nō includit fictiōe. sic nec mōs aureus
vñ figmētū s3 sit formāl ens rōis in
accītalī dñ autō mōie pēdicat. Ad quod
aut dico quod sic et si dicat quod quāqz non
hūit ēē circūscripta opatiōi intellectu p-
tinet ad pūāz itēōes ut figmā. dico quod
hū ē si in sua rōe includit aliqd sub hū-
tudine ad intellectu. secō si nō pūit ēē ni-
si opatiōe intellectu exīte ut figmā.
qēt dictū hūe quod nōis tñ. nō quod sint en-
tia rōis. s3 quod ēē rōis putā ēē figmētū
eīs accidit et significāt positūūz ipole-
oppōitū rāli nēciō in re et nā et ad gēnō
eīs reducīt. Quēstiōe aut pūā querit
ar. i. an scōa inten. sit actō intelligēdi et
rñdet sic. pūā itēō ē id quod psequi rē ut
est obīuei intellectu ut esse vlē et ge-
nū et hūiusmodi et distinguīt dñ tale
pōe ens reale ut vñūale s3 quod dicit
vñūersalitatem. vñ secūda intentio
non potest esse actus intelligēdi. ut
est subiectiue in intellectu. quia est
ens reale et singularē s3 sit vñūersale.

in representando. vt aut ipz intelligere
fit i intellectu obiectiue. idē est de eo
z d hoīe iudiciū. ¶ Artic. aut pō qrit
vtrū ipsa sit quid reale exis in intel
lectu subiectiue z rīdet q non. Nec
obstat si aliqō vlē vel abstractum vt
species. sit tñ intellectu subiectiue. quia
abstractum ab indiuiduis rei intellec
te realī. vt spēs. z intelligere nō ē fa
intentio. s. abstractū fm rōnem vt hō
qō tñ fm suā abstractionē est i intellec
tu obiectiue nō subiectiue. Nec vni
uersale i p̄dicādo. h. z realem factionem
vt sit qd reale i intellectu. s. p̄sequit
realē. qua sit vniuersale i rep̄tādo. pu
ta p̄ceptio. Facta. n. hoīs p̄ceptiōe. seq
tur homine; rep̄sentatū indetermina
te. esse ideterminate i intellectu obiec
tiue z hoc h. z factionez rōnis solum.
¶ Art. 80. tercio qrit an ipa sit qd rea
le positiuū exis extra aīam z rñz sic.
Nulla intentio p̄ia vel p̄a ex pte rei
abstractione est ens reale extra aīam
exis subiectiue in aliquo. s. nec p̄a
cōcretiue. dicit formalē entitatez rea
lez exītez in natura in intellectu vel
extra. Et in hoc nō obstat. p̄a inten
tio differt a puro nihil ex pte rei in
tellecte. quia est habitudo p̄is rez vt
est obiectiue in intellectu z p̄nter est
vel habitudo rei ad intellectū. vt hoc
qd dico itētio. qd dicit habitudinē rei
terminantis actū intellectus ad ipsum
intellectū vel. hūdo rei intellecte ad rē
intellectaz. vt hoc qd dico genus spēs
zē. Et s. differt a puro nihil ex pte
intellectus. qz ad hoc nō requiritur qd

ponat formalē entitatē. s. z sufficit qd si
possit alicui puenire. nisi quadā enti
tate materialī supposita ex pte ielle
ctus. vt cū intelligi nō ens p̄supponit
intellectio. vel ex pte rei. vt cū itelli
git spēs q nō puenit nisi rebz. Notan
dū est aut qd ens fm qd dī. qd dicit en
titatez diminutā. vt materia z accūs
z qd entitatē formalē nō ponit. s. sup
ponit. vt ens rōnis z possibile. Notan
dū ē q negatio d̄terminati entis. vt
cecū vel nō videns dī de ente reali i
p̄creto z s. qd entitatē nature nec for
malē dī nec negat. vt genus. s. neu
trum de eo dicatur in abstracto. Nec
gatio autem. vlī entis vt nō ens neu
tro mō dī d eo. Nec o. oē qd itelli
gitur mouet intellectū. s. iufficit p̄io intel
lecta mouet ad se itelligēda. z d̄inde
ad itelligēda alia. S. p̄missa argui
tur sic. Si nō ens eo ipō qd itelligitur
recedit ab oīo nihil. seqt qd nō ens nō
possit intelligi eo. ipsum nihil intelli
gitur quantum ad hoc qd ipsum obie
ctum intellectū sit ipm nihil. qz. s. itelli
git nullo ente intellecto. sic qd in p̄ceptu
formali nō ē entitas positua. non aut
quātū ad hoc vt itelligat sine ente co
exīte. S. p̄ iterū. Na si nihil dū itel
ligitur h. z aliqō esse. nō est nihil oīo
si nō h. z nō ē terminus itellectiōis q ter
minus sp h. z eē rōis z p̄nter nō itelligit
eo. Luz negat aliquid de aliquo in
tellecto. puta de homine intellecto sū
albedine. potest negari primo in or
dine ad actum intelligendi dīcēdo
iste hō nō itelligit hominē albū vel

albedo nō cadit cū hoīe. in eius ap̄he
 sione. 7 p̄o absolute. vt dicēdo hō q̄ in
 telligit nō ē albus. Et p̄io mō ne
 gat nō p̄o. Quā nīhil dū intelligit nō
 h̄z ēē in ordine ad intellectiōē. q̄ cū
 nīhilo nō cadit esse ī p̄ceptione. vñ vt
 cadit sub ap̄hēsiōe est oīo nīhil 7 tñ
 tūc absolute h̄z ēē rōnis vt sic iste sint
 vere simul. s. quod intelligit est ens
 7 qd̄ intelligit sine aliquo ente intelligit
Ar. aut̄ quarto. q̄rit an ens rōnis vel
 p̄a itētiō sit tñ ens rōnis. 7 rñdet sic
 Quedā p̄e itētiōes significant p̄ no
 mina significatiua priuationē. vt abstra
 ctū. 7 vñū gñe qd̄ dīc̄ priuationē orīa
 rū cū vñū sit ens indiuisū. Quedā tō
 p̄positiua vt genus. P̄rie sunt priua
 tiōes 7 nō relatiōes. vt sunt p̄e. 73 er
 go oē ens rōnis p̄sequat̄ rē vt ē obie
 ctīue in intellectu. 7 sine habitudine
 ēē nō possit. nō tñ oē es rōnis dīc̄ ha
 bitudinē. s3 positiuū tñ. Nullū ē ab
 solutū ē ens rōnis simplr̄ s3 soluz fm̄
 qd̄ sicut 7 substantia nō ē simplr̄ quali
 tas s3 fm̄ qd̄ i. s3 modū intelligēdi vt
 iustitiā dei cui p̄cōcipimus eius sub
 stantiā 7 deinde ip̄az iustitiā sicut 7 in
 creaturis. **Ar.** aut̄ q̄nto q̄rit an rela
 tio rei intellecte ad intellectū sit p̄a itē
 tiō 7 rñz sic. Si itētiō ex p̄te rei suma
 tur abstractiue p̄ itētiōalitate a qua
 oīa d̄nominatiue dicūt itētiō p̄ia vel
 p̄a. sic dicta h̄tudo nō ē p̄ia vel p̄a in
 tētiō d̄termināte s3 aliqd̄ cōe ad vtrū
 q3 7 alī ē p̄ia alī ē p̄a. fm̄ res intel
 lectas ī qbus fūdat̄ aliogn vel prima
 vel p̄a nō diceret̄ d̄nominatiue itētiō

Si aut̄ sumat̄ p̄cretiue dicta h̄tudo
 ē p̄a itētiō tñ. **Pro** hoc aut̄ scīto q̄ in
 tellectio flectit̄ s̄ se ipsam vel aliā in
 tellectionē 7 s̄ h̄tudinē intellecti ad in
 tellectionē 7 p̄ter ip̄a itētiōalitatē
 pōt̄ ēē obiectū itellectionis. 7 p̄ter e
 rūt itētiō p̄cretiue fundās aliā itētiō
 naliatē. 7 illa aliā fundat̄ poterit̄ ī in
 finitum. Nec icōuenit in formis itē
 tiōalibus ī qbus ē reflexio aliqd̄ ēē
 d̄nominans 7 d̄nominatuz. s3 ī realibus
 quāuis alī dīci possit q̄ hic 7 ibi hoc
 sit respectu diuersoz. vt sicut quātitas
 d̄nominat substantiā 7 d̄nominat̄ a qua
 litate. sic vna itētiōalitas d̄nominet
 hoīez. 7 illa sumpta vt obiectū deno
 minet̄ ab aliā quā h̄z respectu itellec
 tionis. Et nota q̄ h̄z id q̄ rē p̄seq̄ vt ē
 obiectiue ī intellectu nō oporteat ēē itel
 lectū ex hoc ip̄o q̄ sic p̄seq̄. secus si
 d̄beat d̄nominat̄ p̄cretiue itētiōes. **Ar.**
 vo. vi. q̄rit an sola habitudine intellecti
 ad intellectū sit p̄a itētiō. 7 rñz sic. Sola
 talis h̄tudo ē. i. z. ij. itētiō abstractiue
 n̄ aut̄ ē p̄ia p̄cretiue. nec ēt ip̄a sola ē
 p̄a p̄cretiue 7 p̄z istātia ī his q̄ dicunt̄
 priuatiōez 7 ī gñe qd̄ dīc̄ h̄tudinē ad
 sp̄ez 7 ep̄. sic p̄dicatū ad subiectū 7 ep̄
Pro quo not. q̄ intellectū vt sic dīc̄ h̄
 tudinē solū ad intellectū si li vt sic redū
 plicz solū ēē intellectū. secus si ēt cum
 hoc reduplicet modū quo h̄z ēē ī itel
 lectu. sicut genus vltra h̄tudinē ad i
 lectū dīc̄ ēē diuisibile ī multas sp̄es
 sic q̄ directe n̄ dīc̄ h̄tudinē ad itellec
 tū s3 ad aliā rē. Notādū ēt q̄ itētiōale
 dīc̄ dupl̄. p̄io vt itētiōale diuidit̄ 2

reale z sic formalr dicit ens rōis z p
 nenit hūidini rei ad intellectū z rei
 ad rē. Et pō itentio dīr terminatio qua
 obiectū cognitū terminat intellectiōnē
 z sic puenit soli hūidini obiecti ad in
 tellectionē. qm hūido ē itentio ēt pri
 mo mō. Et si arguat sic. genus ē itentio
 pcretiue ergo z gñalitas abstractiue
 z pūr nō sola hūido pdicta. Ad hoc
 dīr qz res dñomīata nec ī pcreto nec ī
 abstrācto ē forma a qua dñomīat sicut
 nec hō nec hūitas ē albedo qua hō
 dīr albo. nec itentioalitas qua dīr itentio
 pcretiue. Nec opz qz si ablata hūidine
 obi ad intellectū tollit oīs pā itentio qz
 ipa sola sit pā itentio. qz ēt ablata sba
 auferit oē ens. nec tñ ipa sola ē ens. q
 itioē aut. 3. q ē d pā itentioē pparte ad
 pīas. arg. i. qrit an aliqua itentio fūdet
 imediate sup rē extra. z mīz sic. cū du
 plex sit ppositū. s. ex hīs ut ex albedi
 ne z supficie. z cū hīs ut supficies ē
 pposita albedini. z ep. pīuz nō dīr d p
 te qz supficies nō ē illō ppositū ex hīs
 secus d pō qz albedo ē illō qd ē pposi
 tū supficiēi z ep. ita qz subiectū deno
 mīat a forma liberēte z ep. qz igr cō
 cretū alī dīc ppositū ex hīs pīpue p
 cretūz sbe nō dīr d pte qz archa nō ē for
 ma. s. qñ accipit ppositū hūic dīr d p
 te. qz dīr qz supficies ē alba. Si igr q
 rat an albedo fūdet sup albo vel nō al
 bo. dico qz nō fūdat sī albo dicēte ppo
 sitū ex hīs qz idē ēet aliquomō fūda
 mētū sui. nec cō aut fūdat sup albo di
 cēte ppositū hūic qz nō pōt ēē fūdamen
 tū albedinis nisi qz ei pīngit. semp tñ

fūdat sup nō albedie. idē ē si qrat an
 rō fūdet sup relatiuo vel nō relatiuo
 Itentio igr pīa pcretiue qm ad ipūz
 pīuz obiectū cui attribuit itentioalitas
 nō fūdat ī aliquo prior. siue sumat pēi
 se. p eo cui attribuit itentio siue p a
 gregatio ex vtroqz. qz nec ēt sorte nec
 agregatū ex sorte z albedine fūdatū
 sup prior aliquo. z si illō sit accīs qd
 ī alio fūdet. tñ hoc nō est fūdari itentio
 nē ī itentioē. vel ī re s. z rē ī re. Si aut
 sumat abstractiue nō fūdat ī hoc qd ē
 ēē obiectiue ī intellectu. qd esse ē esse
 rōis tātū. qz fūdat in ente qd hz esse
 reale ī natura. nec fūdat solū in eo qd
 est subiectiue ī intellectu. s. sit ens re
 ale. qz nō ēē ens reale est tale. In co
 aut qd est ipz esse subiectiue ī intellec
 tu fundat aliqua si hūido accītis ad
 subiectū. est realis vel nulla si est rō
 nis tñ. Si tñ p esse in intellectu subie
 ctiue. vel obiectiue sumamus rē q in
 eo est. istis modis. sic actualr fūdatū
 solū ī eo. qd ē obiectiue ī intellectu cū
 sit relatō rei actu intellecte. ad intellec
 tiōnē s. potētia pīa fundat ī exīte
 extra illum opposito mō ad intra o
 biectiue. qz esse tale est reale ens cūz
 possit esse circūscripto intellectu. Et hoc
 quātū ad fūdari pīas ī re extra. Quā
 tū aut ad fundari ī intellectu. loqndo d
 eadez. sic dico qz imediate fundat so
 lū sup imediato obiecto intellectus ac
 tualiter intellectio. qd nō est relatio ad
 intellectū nisi in reflexione. z qd est e
 tiā obiectiue extra ī aptitudine. z ali
 qñ extra ī actu opposite ad subiectiue.

intra. Et h3 coexigat oppositā relatiōz
ex pte intellectus in ea nō fundat. Et
si obijciat qd oppositū esset i opposito
dico qd hoc nō incōuenit in oppositis
prio mō. i. quoz est vna realitas. s3 nō
vna rō. vt finis z principiū. z fo. i. quo
rū nō pōt esse vna realitas. vt quan
titas z qualitas. pmo hoc est necesse
quia isti modi sunt magis disparato
rū quā oppositoz. Opz aut accūs z su
biectū esse dispa. Intētiōalitas aut
z ens reale opponitur fo modo non
quia sint due realitates. sed quia vnū
nō est aliud. Opponitur aut etiā ter
cio modo quantū ad esse circa idēz su
biectū. vt albū z nigrū. Et nota qd con
sequens rez extra. nō coexigendo in
tellectionem. non est intentio. secus co
exigendo illā. ¶ Ar. aut fo querit an
sa intentio fundet immediate sup rem
extra. z rñdz sic. S c albedo fundat in
albo. s3 nō inquantū albū est ita itentio
pria q. f. fundat sup esse reale. vt coexi
git itellectionez. fundat i eo qd est o
biectiue in intellectu. s3 nō fm esse qd
h3 in intellectu. qz illud esse est ipsa ha
bitudo q est intentiōalitas. Et ista in
tentionalitas fundata sup reali ente in
tellecto. est pria itentio abstractiue. et
quando ipsa intelligitur. est sa cōcre
tiue. Ad qdē igitur dico qd nulla se
cūda itentio abstractiue fundat ime
diate sup re hñte esse reale. s3 super
ens rationis. secus autem de aliqua
secunda cōcretiue. vt sola illa que est
pria abstractiue. Nā hec sola conseq
tur primo obiectum itellectionis cū

alie presupponant obiectum z itel
lectionem vt ista. et vltterius ipsum
terminum ad quem terminatur intel
lectio qui est ipsa intentionalitas. vn
de omnis alia fundatur in re intel
cta. secundum esse qd habet in intel
lectu. li secundum dicente rationem
fundari. Que est ipsa intentionalitas.
¶ Articulo autem tercio. querit
vtrum secunda intentio fundetur su
per prima z respondet sic. Prima in
tentio concretive supponit pro ente re
ali. quia terminū concretum precipue
ad accidens. tam in realibus quā in
intentionalibus. non oportet suppone
re pro composito ex hijs alioquin cor
pus non esset album. sicut nec est cō
positum ex corpore z albedine. sed
sufficit si supponat pro composito huic
¶ Omnis igitur intentio secunda. siue
abstractiue. siue concretive. sumpta
fundatur mediate. vel immediate in
prima sumpta concretive. quia omne
ens rationis contra reale diuissuz fun
datur mediate vel immediate. super
primo obiecto rationis. quia cōsequitur
vt fundamentum rem existentem o
biectiue in intellectu. z consequenter
primum fundamentum est primum
in illo genere. Super prima autem i
abstracto. potest fundari aliqua secun
da abstractiue sumpta. quia prima in
abstracto pōt intelligi. z psequēter fu
da re relationē ad itellectionē q est in
tentiōalitas. z aliqua sa pcretiue sum
pta. vt qd dīc priuationez z qd dīc bi. u.
dinē rei ad aliā rē. vt genus qz tales

consecuntur obiectū intellectus mediā
te esse ī intellectu. i. hūidine ad intel
lectionē sicut p3 d' esse abstractū q3 pri
us hō ē in intellectu quā intelligat si
ne suppositis h're eē. Huiusmodi tñ
sunt intentiones ī cōcreto z sola hūi
do obiecti ad intellectionē est abstra
ctiue intēio. tā in primis quā in pīs in
tentionibus z hec vt est hūido. z vt
est fundamētū immediatū predictarū
intentionū. ē solūz intentionalitas. At
aut ē obiectū intellectū est intēio pā
concretiue. ¶ Articulo aut q3to que
rit vtrum vna pā intentio fundetur su
per alia secunda. z respondet sic. Ens
rōnis sicut entitatem ita z subiectum
habet solū fm rationem z h3 subiec
tum principale z secundarium. i. quo
mediante fundat in alio. Et hoc est
duplex. s. manens in se z solūz virtute
in effectu sicut forma panis inducitur
mediante dispositione paste. ¶ Igitor
vna secūda intentio pōt esse fundamē
tum alterius principale nō qd non sit
reducibile in principalis quia sic so
la res extra est principale s3 quod est
formale obiectū intellectus q3 aliqua
est p3o z p se subiectū scīe alicuius. i.
logice item q3 potest esse formale si
gnificatūz alicuius termini. i. generis
nō. n. significamus nisi quod intelli
mus. Item potest esse fundamentum
quo imanenter pā intentio alterius se
cunde. quia aliq3e fundantur median
te hūidine ad intellectionem que est
secūda intentio concretīue. z incompa
bilis ab obiecto cogitato. Item ē nō

imanenter quia sicut se h3 obiectūz z
actus ad obiectū z actū ita z hūidies
inde sequentes. Ergo q3 sequitur obiec
tum actus sillogistici supponunt eas
que sequuntur obiectū actus cōpositio
nis z intelligētie nec simul sunt cū eis
sicut nec actus illi. ¶ Nota q3 ad hoc q3
aliquid sit cognitūz nō op3 illud esse
sed sufficit q3 sit eius similitudo vel
alicuius ei similis. ut cūz intelligitur
per similitudinem effectus. Et q3 o
biectum p3o mouet ad noticiā sui z
fm ad noticiā intellectionis. Nec op3
dē fundamentūz esse perfectius fun
dato. vt p3 de materia respectu forme
sed sufficit q3 sit p3pinquius p3mo fū
dato perfectiori. ¶ Nota ē q3 intellectio
nem z huiusmodi similia spūalia cō
fuse aprehendimus. cum aliquibus
sensibilibus siue proprio cor3 fantas
mathe sicut cū aprehendo hominem
confuse aprehendo meum aprehendere
s3 cūz ea directe intelligimus forma
mus cor3 fantasmata fm tñ similitudi
nem ad sensibilia. ¶ Questionē autē
quarta que est de pā intentione com
paratiue ad primā quātum ad predi
cationēz. ¶ Articulo p3o q3rit vtrum
pā predicetur de prima. vt homo est
spēs z respondet sic intentio pā q3 est
ens rōnis predicatur denominatiue
de re que est extra hēnte eē reale di
cēdo homo est spēs quia sicut homo
denominatur ab intellectu dicēdo q3
est intellectus ita z ab alijs que con
sequuntur ipsūz vt est obiectiue in in
tellectu quia ita magis se tenent ex

parte intellecti quam intellectio. Si
cut.n.res per se sunt intelligibiles ⁊
eis accidit actu intelligi ita rebus in
tentiones per se cōueniunt in aptitudi
ne in actu at per accidens. Scienduz
est tamen qz primum ⁊ per se obie
tum potētie.habet aptitudinem ad ac
tum eius per se ⁊ primo.cōtentum at
sub primo ⁊ per se obiecto.habet ap
titudinem per se sed non primo. An
de albedo est visibilis per se soluz co
lor autem per se ⁊ primo ⁊ similiter
⁊ hoc ens est intelligibile per se solū
ens autē qd est primū obiectum in
tellectus per se ⁊ primo. Cum autem
primus modus: non dico essendi: sed
dicendi per se sit cū predicatum est nō
de diffinitōe solū subiecti vt simus ē
natus. sed ē de essentia vt hō est ani
mal. ⁊ sus cū subiectum est de diffi
nitione predicati ⁊ non de essentia vt
hō est rīibilis. ⁊ tercius cū cā extrin
seca vt efficiens vel finalis denomina
tur a suo effectu per se. quidam dicūt
qz ista ens est intelligibile est in q̄rto
modo perfectatis qui est tercius dice
di per se cū tercius positus a philoso
pho nō sit modus dicendi sed essendi
per se. Sed hoc non est verum quia
aliqua denominatio cāe in ordine ad
effectum non dicit eius qualitatez. vt
dicendo ignis est similis aque calefa
cte. ⁊ aliqua dicit vt ignis est calefac
tiuus aque Et hoc requirit quartus mo
dus per se siue tercius dicendi. s. qz p
positio dicat efficientiam cause relpe
ctu effectus per se qz non facit p̄dicta

quia non entia siue negatiua. vere in
telliguntur ⁊ tamen nō efficiunt intel
lectionez. pmo nec positiua quia si in
telligi dicit formaliter efficientiaz in
tellectionis deus dū intelligit effice
ret suam intellectionem. Est igitur in
hō modo. Ex hoc.n.aliquid est natum
intelligi qz est natum habere in intel
lectu similitudinem qua rep̄sentatur
ex qua sequitur relatio representan
tis ⁊ representati. a qua aliquid deno
minatur intelligibile sicut a relatio
ne similitudinis ⁊ non efficiencie Et
cum dicitur ens reale est intelligibile
predicatum dicit ens rōnis ⁊ non si
militudinem in esse reali. Nec p̄dica
tum cōueniens alicui per se conuenit
ei in esse reali sic qz in ipso formaliter
importetur ens reale sed fundamen
taliter. ita. s. qz in reali ente fundatur
l3 aliquādo supposita intellectōe. Sic
etiā linee curue competit esse curuuz
formaliter per curuitatem sed funda
mentaliter per id qz in ipsa est. Notan
dum est autem qz isti nullus hō est
species contradicit ista hō non est spe
cies. vel non hō est species. q̄ non est
sī rem indefinita sed singularis qz
licet subiectum eius sit terminus vni
uersalis. tamen h3 vim singularis in
ea quia stat pro natura cōmuni. prout
sub ea non est descensus Unde nec re
fert vtrū negatō p̄ponatur vel postpo
natur subiecto. Nec esse spēm conue
nit termino cōmuni pro suppositis. i.
quia cōuenit suppositis sed rōe comu
ni. anis que suppositis non conuenit.

b i

Notandum etiam qd commune est pri-
us particularibus vt homo for. z pla-
to. quando tenetur indeterminate pro
isto vel illo. sed quando tenetur pro
natura comuni rōne comunitatis est
eis posterius. quia ipsa comunitas est
eis posterior. ¶ Articulo autem secu-
do querit vtrum vna secunda inten-
tio possit dici de alia vt genus ē spe-
cies z respondet sic. Sicut est de acci-
dentibus realibus circa rez inesse rea-
li. ita est de intentionalibus circa rem
vt est obiectiue in intellectu siue cir-
ca formale obiectum intellectus. Quedam
igitur sunt que non se patiuntur
circa idem vt album z nigrum genus
z species quia homo sub ratione ho-
minis z sub ratione animalis est duo
formalia obiecta. z vni eorum repu-
gnat esse genus sicut z concipi indeter-
minate respectu specierum. alteri ve-
ro esse speciem. Quedam autē se cō-
patiuntur s; non se nēcio consequun-
tur vt album z dulce species. z subie-
ctum actu. Quedam vero se compa-
riuntur z vnum aliud nēcio consequi-
tur vt linea z curuum genus z predi-
cabile. Prima nō predicantur de se
in vicem. nec in abstracto. nec in cōcre-
to. secūda vero predicantur in concre-
to sed per accidens tantum. tertia ve-
ro per se in secundo modo vt linea ē
curua z obiectum intellectum est vni-
uersale vel particulare. z in primo vt
albedo est color. genus est predicabi-
le z secūda intentio. Et dico in primo

quando predicatum est de ratione
formali subiecti sicut omne superius
de ratione formali inferioris non autē
natus de formali ratione simi. Sed
hic sunt duo dubia. ¶ Primus quia cū
dico homo est animal videtur qd in-
tentio generis z spēi simul eidez rei
cōueniant quia illa sunt vna res vno
actu intellecta. So. tunc ille due inten-
tiones fundant in vna re. sed nō in eo-
dē fundamēto formali. nec vna est a-
lia. q; illa res non fundat eas s; esse
extra circumscrip̄ta intellectione s; s; esse
obiectiui in quo illa sunt duo o-
biecta formalia distincta ēt si coniuncta
intelligentur. Et vni negatur de alio
sic qd obiectum formale qd ē hō nō ē illud
qd ē aīal z p̄r q; eis pueniūt vt sunt
ob̄a cuiusmōi sūt itēntiones nō p̄dicat
d se in p̄creto. Et si dicat qd ad vītātē
huius hō est genus s; opz qd hō redū-
plicatiue sumat qd non oportet qd con-
ueniens alicui pueniat ei secundū qd
ipsum dico qd reduplicatio est virtua-
liter in istis homo est species animal
est genus. sicut z in ista homo est im-
mediatū subiectum risibilitatis. Nec
inconuenit idem sub diuersis rationi-
bus intelligi determinate z indeter-
minate actu qui est compositio vel di-
uisio. z si actu qui est indiuisibili in-
telligenda inconueniat. Secundū du-
bium est quia dicendo homo est ho-
mo itēntiones subiecti z predica i. vi-
dentur fondari in eodem obiecto for-
mali So. Tunc obiectum intellectio

nis est conuenienda hominis ad se i
psum que est intelligibile complexū
in quo homo bis sumptus. est duo in
telligibilia vnius rationis quātū ad
primam intentionem ⁊ diuersarū op
positarum quam ad esse rationis ⁊ se
cundam intentionem. quia scilicet se
cundum diuersum suum conuenit ei
ratio subiecti ⁊ predicati sicut quāti
tati album ⁊ nigrum secundum di
uersas partes. Probandū etiam q̄ il
la proprius est accidens est falsa si ter
mini itent pro intentionibus ⁊ simili
ter si pro rebus. dummodo per acci
dens intelligatur id q̄ non habet cau
sa; precisā; in eo de quo dicitur. Est
autem vera si intelligatur pro ente i
berente alteri. **A**rticulo autem se
cundo querit an vna secunda intentio
dicatur de fundamento alterius vt ho
mo est genus. et respondet sic. Pri
mum ⁊ reorum secundarum intentio
num fundamentū. est res habens ēē
reale in natura quia illa est primum
obiectum intellectus. sed secundariū
⁊ immediatum est res sic vel sic intel
lecta quia consequuntur rez vt est ob
iectiue in intellectu q̄ est esse intel
lectum. Et si queratur primum esse in
tellectum. q̄ est primum inter secun
das intentiones in quo fundetur cum
non habeat esse intellectum aliud pri
us. dico q̄ fundatur in ente reali vt ei
correspondet intellectio vt fundamen
tum opposite relationis ex parte intel
lectus. Sciendum enim q̄ ens rea

le denominatur intellectum ab intel
lectione ⁊ ab habitudine ad intellec
tiones quam terminat. Et primum in
tellectum esse fundatur super re intel
lecta non absolute exclusa intellectu
ne sed inclusa vt fundamētū ⁊ c. S
contra nam si fundatur in re vt intel
lecta. ergo vt includit esse intellectus
ergo in se ipso fundatur. **S**o. funda
tur in re vt intellecta. id est vt deno
minatur intellecta ab intellectione.
non autem vt intellecta id est vt de
nominatur intellecta ab habitudine
ad intellectionem. quia fundaretur
super habitudine. **P**ro quo sciendū
est. vt sciatur ordo fundandi inten
tiones. q̄ res mouet intellectum ad
aprehensionem hominis ⁊ anima
lis ⁊ huiusmodi secundū diuersa a
parentia in re. puta rationabile ⁊ sen
sibile. Et rem quidem esse rationabi
lem ⁊ sensibilem est esse reale. sed
ita differre ratione aut esse diuersa
obiecta dicit esse rationis ⁊ se. un
das intentiones concretive quarū
prima respectu cuiuslibet obiecti.
siue simplicis. siue complexi est ha
bitudo obiecti ad intellectionem.
que fundatur in re. vt denominatur
intellecta ab intellectione. **A**lie au
tem sequuntur mediane predicta.
et fundantur in re vt denominatur
intellecta a predicta habitudine. ver
bi gratia. Si intelligitur homo se
cundum hoc apparens scilicet et ra
tionabile terminat intellectiones sine

forte et platone. Et deinde obijctur
secundo sine determinantibus ad sortem
vel platonez siue ut indifferentes ad plu
ra numero. et sic mediante predicta hi
tutine ad intellectores siue mediante
esse intellectus. sequitur intentio abs
tracti et predicabilis de pluribus nu
mero. Cum igitur dico homo secundum aparem
quod est ratioabile est intellectus. esse in
tellectum formalem dicit fundamentum
hitudinis si denominatio fiat ab intel
lectione. et si fiat ab habitudine ad il
lam dicit formalem habere intentionem co
erctiue. sicut et si dicatur homo secundum
hoc apparem exis in intellectu obie
ctiue est intellectus. Ista autem valet ad
sciendum an repugnatio intentionis sit
ad intentiones vel ad eius fundamen
tum. An si queritur an genus repugnet exi
stenti in intellectu obiectiue secundum appa
rens quod est ratioabile. quod est an in
tentio generis repugnet fundamento
speciei. Sed dicendo an repugnet ei
quod est in intellectu obiectiue secundum
apparem quod est indifferens ad plura
numero. quod est an intentio repugnet
intentioni. Ad questionem igitur su
posito quod vera sit opinio quod dicit non esse
accidens ita comune quin alicui su
biecto sit proprium et per se eius. dico
quod omnes intentiones prius simplici
um intelligentia ut. v. vniuersalia et
vle et abstractum et huiusmodi. habent
idem fundamentum reorum id est re
que est extra. quia eadem res est ac
cidens proprium genus et huiusmodi
Si autem sit aliquod accidens non

proprium tunc proprium et accidens
non habebunt idem reorum sed so
lum alie. Idem dico de consequenti
bus compositionem ubi extrema sunt
realiter idem. quia eadem res est ho
mo et animal et hoc totum homo est ani
mal. Secus si extrema dicant diuer
sa formaliter ut homo est albus. Que
dam ergo conueniunt in fundamen
to reorum et quedam non. Que vero im
portantur per. v. predicabilia nunquam
conueniunt in proximo. quia nam in for
mali obiecto. sicut homo ut homo in
tellectus. non potest esse genus. Seco
de istis predicatum et subiectum quia
homo conceptus ut homo potest esse
subiectum et predicatum. unde homo
ut fundamentum illarum intentionum.
eodem modo intelligitur in subiecto
et predicato. licet in predicato intelliga
tur ut enunciatum de alio et non in su
biecto. Sed intelligi ut enunciatum di
cit intentionem predicari et non funda
mentum eius. Igitur vnaqueque inten
tio predicatur de fundamento alteri
us in quo cum ea comunicat. quia ac
cidentia que sunt in aliquo de eo ve
rificantur. Predicatur inquam per
hoc verbum potest ita quod fundamen
tum reorum speciei potest esse funda
mentum generis sicut et concipi ut a
nimal. Sed de eo in quo non comu
nicat nunquam dicitur. sicut nec intel
ligere de subiecto coloris. Que autem
non comunicant in fundamento pro
ximo ex hoc quod requirunt diuersas
formalitates obiecti. ut genus et spes

non sunt tales . vt vna predicetur de
fundamento alteris sicut homo vt sic
non est genus. Secus si non p^muni-
cant quia vna est ratio fundandi alia
vt esse intellectus et esse genus. vnde
q^d intelligitur est genus .

Questione autem quinta que est
de cuius consideratione sint secunde
intentiones . Articulo primo querit
vtrum aliqua scientia sit de eis vt o^p
per se primo subiecto. et respondet sic
Ad primum et per se subiectum sci-
entie tria requiruntur. Primo q^d in il-
la scientia sit primo notum. non qui-
dem effectiue quasi primo mouens
intellectum. quia in scientia naturali
prius occurrit motus qua id cuius est
passio. sed finaliter quia scilicet eius
noticia primo et per se intenditur etiam
in practicis in quib^z aliqd principali-
us intendatur qua noticia subiecti sci-
licet ipsum opus t^u inter noticias. ea
que est subiecti principaliter intendi-
tur. Et secundo q^d omnia in ea conti-
derata habeant ad illud attributione
effectus ad causam vel passionis ad
subiectum . quia i scientia debet esse
vna op^onet omnia talia in sua cogno-
scibilitate vⁿiri inter se . vel in tercio
q^d est ipsum subiectum q^d principali-
ter intenditur. Et tercio q^d totus pro-
cessus scientie resolua^tur et stet in eis
ratione formali inquirendo p^rincipia
vel passionis. Et hoc ex natura rei n^o
absolute sed secundum aptitudinem

qua res nate sunt mouere intellectus
nostrum ad sui noticiam vel intelli-
gi a nobis . Quod autem processus
scientie non stet in aliquo. est quia illud
reducitur in aliud. primo vt effectus
in causam. vel secundo vt passio in su-
biectum. vel tercio vt inferius in su-
perius. Et quantum ad primum ho-
rum trium dico q^d effectus cause ex-
trinsece reducitur in causam quantum
ad cognoscibilitatem. quando de cau-
sa nata est haberi noticia perfecte no-
tificans effectum et p^ria ad illum per
se. ad q^d requiritur primo q^d sit per se
causa perfecta totius effectus et per se
ei cōuenientium. et secundo q^d sit per
fecte note precipue. quantum ad id q^d
est perfecta causa. Si autem de ea ta-
lis notitia non habeatur. non reduci-
tur . quia reducitur vnum quodq^z
ad id q^d est ratio se cognoscendi. Un-
de si deficit primum vt in medicina
respectu sanitatis. cognoscitur simpli-
citer causa per effectum. quia effectus
est simpliciter causa finalis illius im-
perfecti efficientis. Si vero deficit se-
cundum vt in primo moto. est respectu
motus. sic per effectum cognoscimus
causam non simpliciter secundum q^d
est. sed secundum q^d est causa eius i-
dest vt est motor sic q^d itatur in for-
mali ratione effectus. In causis autē
intrinsecis idest materia et forma se
per itatur in ratione effectus. idest cō-
positi. quia est prius notus simplici

ter quia perfectius. et quo ad nos. primo physicorum. Quantum ad secundum autem dico. quod quando passio fundatur in passione media id est fundata in alio subiecto. ut figura in quantitate fundata in subiecto. statur in ratione passionis medie. quando circumscripito omni diverso adhuc sequentes eas per se consequuntur. et illa est sufficiens ratio quod sibi insint. et illa inherens est per se nota quo ad aliquam illarum. per quam alie probari possunt in esse. In omni enim processu statur ad propositiones per se notas. maxime si connexio medie ad suum subiectum non est ratio. innotescendi connectionem aliarum ad se. Et quia talis est quantitas. primum et per se obiectum geometrie. est quantum ut sic. ita quod ad sciendum passiones eius et earum consequentiam ab ipso. in quantum tale non oportet scire dependentia eius ab alio. quam tamen oportet scire si volumus scire primum a quo tales passiones dependent. Si autem deficiat aliquod predictorum statur in ratione alicuius prioris. Quantum autem ad tertium si passio consequitur aliquod commune quantum ad totam eius comunitatem. processus non stat in aliquo contento sub eo. quia statur in eo quod est passioni equale includens scilicet immediatam et precisam causam eius. Si autem consequitur aliquod in

ferius adequate aliqui dicunt quod statur in inferiori. quia eius passio non demonstratur per rationem superioris. ut tot sint scientie rationales. quot species specialissime. Sed certum est non esse eandem scientiam quicquid sit de hoc alioquin sola metaphysica esset scientia realis.

Forté tamen est una scientia superioris et inferioris. quando passiones eius sic connectuntur passionibus huius quod illis notis facilitate notificantur iste. alia autem si non facilliter. quia omnes concedunt quod non est necessario una scientia de utrisque. Iste autem tres conditiones subiecti conveniunt enti rationis. Hoc autem patet de tertia que est potissima. et a qua alie dependent. Non enim reducitur necessario in aliud. ut in causam extrinsecam. quia non habet causam efficientem per se. et consequenter nec finem. sed solum per accidens. que non est sufficiens ratio innotescendi. Cum enim non ponat. sed supponat entitatem realem non habet causam secundum rem. Et si illam haberet illa non esset sufficiens ratio innotescendi. quia esset res nata movere intellectum. qua cognita quantum ad hoc. quo movet. adhuc nescitur unde habeat quod sit uniuersalis vel abstracta. et posito per impossibile quod non moueret. adhuc talia

consequerentur rem in esse obiecti
uo. Nec reducitur vt effectus in
causam intrinsecam vt patet. Nec
vt passio in subiectum quia non est
vere passio entis realis. sicut nec re
ale positium. Nec sicut inferius ad
superius. quia aliquid esset comu
ne enti reali et rationis et consequen
ter esset equiuocum et non scibile.
nec haberet passiones connexas is
tis. Conueniunt etiam et alie due
vt patet ex dictis. Nec oportet pri
mum obiectum scientie mouere in
tellectum ad actum. sed sufficit si
aliud moueat. primo ad sui noti
ciam. et ex consequenti ad notitiam
alterius. Nec inconuenit qd est o
bectum secundarium respectu vni
us actus vel habitus. esse primum
respectu alterius. sed inconuenit si
sit secundarium respectu vnius et
eiusdem esse primum vt quantitas
respectu visionis. et substantia respec
tu metaphysice. Nec inconue
nit ens rationis esse in aliqua scien
tia primo notum finaliter. queren
ti scientiam. et esse primum quod oc
currit habenti scientiam. et tamen
esse notum ex alio prius noto. Nec
oportet propositiones per se notas.
sic esse notas ex terminis quasi per
alia non notificetur quid nominis
terminorum. sicut simplex ex sim
plici. sed sic qd scito quid nominis
nota est statim eorum coherencia

alioquin non essent per se note nisi
que constituerent ex cadentibus im
mediate sub sensu. Notandum e
tiam qd si dicatur. scientie conside
rantis de prima et secunda intentio
ne vt de primo et per se subiecto pri
mum et per se obiectum. non est se
cunda intentio. est propositio falsa.
si in subiecto sumatur intentio ab
stractive. et in. predicato concretive
quia subiectum loyce. est secunda
intentio concretive. que est prima et
secunda intentionalitas. sic qd prima
intentio in abstracto. est secunda in
concreto. Est autem verum si vtro
biqz sumatur abstractive vel concre
tue. Et si obijciatur primo qd om
nis scientia habet realem habitu
dinem ad suum obiectum. que non
potest esse ad ens rationis. dico qd
verum est de scientijs realibus qui
bus respondet primum genus intel
ligibilium. non autem vniuersali
ter. vel sufficit scientiam refferri re
aliter ad materiale sui obiecti. qd e
ens reale respectu entis rationis.
Si obijciatur secundo qd nullum de
cuius ratione est presupponere ali
ud cui insit. cuiusmodi est ens ratio
nis. cum sit relatio. potest esse pri
mum obiectum scientie. nego ma
iorem. Et si probetur quia non in
telligitur. nisi intellecto alio. et con
sequenter non intelligitur vt primum
obiectum. dico qd potest intelligi a

lio non intellecto. si illud includat
ut materiale eo modo quo in diffi-
nitione per additamenta in ratione
et quiditate materiale. est quod est ex
parte subiecti et formale quod ex par-
te forme. Nam multi sciuerunt
quantitatem quo ad formale scilicet
esse diuisibile in partes eiusdem ra-
tionis ignorantes utrum sit accidens
sed credentes esse substantia. Item
non requiritur quod per se subiectum
non apprehendatur apprehensione sim-
plici ut inherens. sed sufficit si sua
ratio sufficiat ad probandas passio-
nes consequentes quia non oportet
scientiam facere notitiam de illo quan-
tum ad omnia. sed quantum ad ra-
tionem per quam est ratio passio-
nis in illa scientia. Si obijciatur
tercio quia ens rationis est ratio de qua
non potest esse scientia ut de primo
obieto. quia iam esset de duobus
cum relationes simul intelligantur
dico quod relationi in genere genera-
lissimo. vel non sub alterno. non cor-
respondet opposita relatio. dum di-
co relatio equiparantie. sed in spe-
ciali. Ens autem rationis non di-
cit relationem in speciali. ¶ Artic-
ulo autem secundo querit utrum lo-
gica sit de secundis intentionibus.
ut de primo et per se subiecto. Et
respondet sic. Logica est de secun-
dis intencionibus id est non de inten-

tionalitatibus. sed de secundo gene-
re intelligibilium. sicut de primo et
per se subiecto. non quod sit de omni-
bus. ut de subiecto vel parte subie-
ctiua subiecti. sed sic quod est de ali-
qua sub qua continentur aliquae par-
tes subiectiue. et alie ad eam se habent
ut passiones. Hoc autem patet pri-
mo. quia considerat ea que conue-
niunt rebus ut sunt in intellectu. se-
cundo quia est de omni ente. et non
quantum ad consequentia omnia in
esse reali. quia esset metaphysica
ergo quantum ad consequentia in es-
se rationis. Et si dicatur metaphy-
sica esse de ente in ordine ad passio-
nes reales. et logica in ordine ad
non reales contra. quia una ratio non
sufficit innotescere passiones duarum
scientiarum. Est autem notandum
quod ens rationis est duplex. scilicet
consequens rem ex institutione hu-
mana. ut habitudo vocis ad signi-
ficatum. et quoddam consequens no-
ticiam rei. sine humana voluntate
sed ex natura rei. Et istud est du-
plex quoddam scilicet conueniens
alicui determinato tantum. ut dif-
ferentia rationis inter iustitiam et
sapientiam dei et principium ac fi-
nem duarum linearum. et quoddam
quod conuenit omnibus generibus
entis. ut genus et esse abstractum.
quod pueniunt tantum substantie quam accidenti.

Et de hoc est sola logica. q̄ cōsiderat
eius primas differentias. q̄ sunt. aliqd
p̄ns primā opationē aīe. vt p̄dicabile
vel fāz vt p̄dictoriū. vel terciā vt aīe
vel p̄ns. sicut gramatica cōsiderat enī
rōis p̄ns rē ex hūana institutiōe. An
si cōsiderat aliqd p̄tens ad ens ra
tionis logicū. vt cū dicit nomē apelati
uū significare cōe pluribz. nō p̄siderat
ip̄az pluralitatē vel cōitatē s̄m se sed
vt significatā. Nec tñ logica illud enī
rōis cōsiderat oī modo quo est p̄si
derabile s̄z īquātū eius cognitio valz
ad p̄cedēdū ī alijs sc̄ijs. De odē tñ ē
metaphisica īquātū p̄siderat in hūi
dine ad ens reale. vtrū. s̄. fundet ī eo
vel huiusmōi. sic d̄ eo ē logica. quātū
ad p̄ueniētia ei s̄m se vt p̄dicari z hū
iusmōi. An logica agit de ente reali
inquantum in eo inuenitur aliqua se
cūda intentio. Nec sūt q̄ de herueo p
rudioribus excerpti. q̄ tñ q̄ plene tenz
totū bz libz eius d̄ intentiōibz excep
tis opiniōibz z ī p̄batōibz eaz z q̄bus
dam p̄batōibus suis. Lz at q̄dā ho
rū indigeant glosula. vel rōe sui. vel
pp̄ incorrectionē libri vñ hec sumpsi
m̄ ea sine glosa recitauī vt sciat q̄sqz
qd̄ ille senserit. Capolus at vt p̄z ī pri
mo. dīf. 23. t̄z q̄ tā p̄ia q̄ fā intentio
est p̄ceptio intellectus. z intendit de
p̄ceptu formali. Et ibidē dīc q̄ inten
tio est in intellectu formālī z princi
palī z abstractiue. l̄z p̄cretiue sit ipsa
res intellecta. Et sic inter ipsū z heru
eū vñ duplex disonantia. i. s̄. q̄ intētiō
sit principalī in intellectu subiectiue

s̄m capō. z principalī ex p̄te rei se te
neat s̄m herueū. S̄z herueus nō dīc
quātū ego legerim q̄ sit principalī
ter ex p̄te rei. s̄z q̄ in logicalibus in
tentionē sumimus ex parte rei. Que
non repugnant. Sic enim etiam natu
ra dī primo natiuitas. nec tamen per
naturam intelligimus natiuitaem q̄n
logicaliter dicimus naturā hominis
esse comunem multis. An z ipse her
ueus vt supra patuit questione prima
ar. i. dicit intentionem ex parte intel
lectus sumptam esse intentionem ef
fentialiter z ab ea denominari inten
tionale vt est intentio ex parte rei. Et
etiam ipse sentit q̄ intentio formālī
ter z principaliter sit in intellectu l̄z
n̄ itētiōalitas d̄ q̄ cap. nihil dīc. Scda
disonantia q̄ s̄m capolū itentio abstra
ctiue z denominans est conceptus for
malis rei z secundum herueū est re
latio inter rem z conceptus. Sed for
te posset dici q̄ capolus nō loq̄t. d̄ itē
tionalitate z q̄ res denominatur in
tentio a tali habitudine z a conceptu
sed ab habitudine intrinsece z grā
p̄ceptus z a p̄ceptu extrinsece. Quic
quid autem sit de hīs concordijs. stā
dum est herueo quia magis a propo
sito z dedita opera pertractauit mate
riam istam. Patet autem ex dictis
q̄ cum terministis conuenimus quo
ad primam intentionem. quia ipsi di
cunt q̄ terminus prime intentionis ī
dest significans primam intentionē
est terminus significans non termi
num idest p̄ceptum obiectiualem. et

intellige factuz de primo intellectis .
 Disentimus aut in fa qz dicunt qz ter-
 minus se intentionis significat soluz
 modo terminum siue rōez rōis fun-
 datam in termino ea ratione qua est
 signum z non qua est res . An volunt
 qz ois fa intentio formalr sit rō fun-
 data in termino siue terminetur ad si-
 gnificatum eius siue ad alium termi-
 num sicut in termino vocali fundatur
 rō ad mentalē . Nos aut dicimus in
 termino vocali esse quidem aliquaz
 secundam intentionem siue relationē
 excogitatā quecuqz sit illarum duarū
 sed non banc solā sed infinitas alias
 quia non solum terminos significan-
 tes terminos dicimus secunde inten-
 tionis sed etiam significantes res vt
 li genus species accidens proprium
 suppositum indiuiduum z huiusmo-
 di .

Finis

Impressum bononie p Azonēz Ru-
 gerium Sub excellentissimo . Dno
 Johanne bētiuolo feliciter regnāte .
 Anno ab incarnatione Domini nrī
 M.ccc.lxxxix. die vero .x. Julij .

Castigatio magistri siluestri prie-
 rat in dialecticam suam .

Car. 2. col. i. linea. 33. post li significa-
 ta ade vel ad aliud .

Car. 3. col. i. xliij. natūr col. 3. l. 22. post
 li vna ade sit pfectior col. iij. l. 22. cre-
 ata p certa .

Car. iij. col. i. l. xliij. ē oē quo pro oē

qz col. 2. l. xix. illū p illō. itē. l. xli. post
 li discre. i. ade li vt supra .

Car. v. col. iij. l. vij. post li limitet ade
 vt aliqs hō ē aīal z hō est species .

Car. vi. col. i. l. v. expssuz. itē. l. 23. ē so-
 luz. itē. l. xxiiij. distribuitur. itē. l. 3v.
 post li nullus ade igitur .

Car. vij. col. i. l. xliij. absolute col. 2. l.
 lxvi. nō diminuēs col. 3. l. v. post li cur-
 rit ade. Stat enim li hō p albis tātū.

Car. v3. col. i. l. xl2. ad ē illa z. l. xliij. ē
 Car. io. col. i. l. i. post li lapis ade nullū
 lapis. col. 2. l. xxiiij. post li vlis ade qz

cū in oppositā qualitātē cōuertat seq-
 retur vlez afficiētā conuerti simplr.

Car. xi. col. 2. xl3. post li. ade fa3. col.
 3. in figura. i. p est lege currit .

Car. iz. col. i. l. 3vliij. eo mō. col. 2. l. 3v
 iij. post li nō a de plāam col. iij. l. v.

sentiens p insensibile itē. l. 33. vacat li
 inītās. Car. iz. col. 3. l. xliij. loco col.

iiij. l. iz. in exposita. Car. xliij. col.
 iij. l. 22. ade seqt aī li ad . Car. xv.

col. 3. l. iij. xō p nō. Car. xvi. col. 2.
 l. iz. exēpla. col. 3. l. xxv. p dī a o itez

l. xli. qlibet p cuiuslib3 col. iij. l. vij.
 fontis itē. l. xxix. vel p in. Car. xvij

col. i. l. iz. aīal p aliq3 col. 2. l. v. pclusio
 nē. itē. l. xxvij. p quoz dic quo ex. itē

l. xl3. vacat li eē col. 3. l. xxv3. pclusio
 Car. xv3. col. i. l. 3. post li idē ade vi

de hō p cap. 3. in fine. itē. l. xlv. n. p m
 col. 2. l. 3v3. tātū p vii. col. 3. l. vliia in

ter ergo et ē ade a. col. iij. l. xl3. vum
 dicere p itez dicei. Car. xix. col. i. l.

xi. ade li z aī li ego. itē. l. xxv. oppo-
 nit. itē. l. 30. ppositū. col. 2. l. xvij. post

li signum ade z signatū. itē. l. xv. si
gnatum. itē. l. xl. post li nouit ade. Sz
tū tercius ē nullus z hūz reducīt ad
primū qz vna ppositione qz vtiū pos
sibiliter vt signo z signatō. Car. 20.
col. i. l. 22. eo mō. col. 3. l. xxvij. in ea p
me itē. l. xl. cū vō col. iij. l. 3. z p ēt. itē
l. 22. stet pro et. Car. 21. col. 2. l. 32. nōio
p nēciūz col. iij. l. xxvij. li z d3 seg li
positio. Car. 22. col. i. l. 12. negez posi
tum. col. 2. l. 12. vñ. p nō. col. 3. l. x. pro li
obligādo obligatio lege obligatio o
bligans. itē. l. xxiiij. intellectu. itē. l. xli.
an li nisi ade. i. rōes ad res vel con
ceptus. Car. 23. col. 3. l. 12. intellectus
col. 2. l. xi. vacat li siue. itē. l. 30. p li dic
v. itē. l. xli. eēnlr p ēe. col. 3. l. vij. signi
ficatū. col. iij. l. vi. pprietas. itē. l. xliij.
indiuisibili. itē. l. eadē an li quaz ade
ad li. a. itē. l. xliij. alia p cū alia. Car.
xxiiij. col. i. l. 12. quātita is. itē. l. xliij. a
pse. itē. l. xliij. sz p sz itē nota qz hoc
capitulū d3 seg sequens. Car. 24.
col. i. l. iij. ade li hō. col. 2. l. 2. amplia
tio. itē. l. xix. f. itē. l. 20. qñq3. itē. l. 33. p
li z nō esse dic nō aut. Car. xxvi. col.
i. l. xlv. p. positi. col. 2. l. 33. sz p si. itē. l.
xlv. sicut pro sint col. 3. l. xv. tāū. itē. l.
xviij. vacat li se. itē. i. xlv. val3 col. iij
l. ix. pportionis. itē. l. 3viiij. post li tāū
ade nisi li oēm colligat. Car. xxvij.
col. i. l. xi. z p est. col. 2. l. xliij. sicut p
siue col. 3. l. x. puerstaz. itē. l. xiiii. post
li formalis ade q. f. t3 i oibus termi
nis ēt nō significatiuis vt. a. b. c. itē. l.
xl. vlf col. iij. l. v. pte. itē. l. xl. z put
Car. xxv. col. 2. l. 12. ade li ei an equi

pollet. itē. l. ix. p sz. itē. l. xxviii. mo
tu p mobili. itē. l. xxxiii. ade vlf an
li sunt. itē. l. xlv. ade li eis. col. 3. l. xi i
ancedente. itē. l. 22. li z p l3. itē. l. 3vi.
cali. col. iij. l. xlv. vt diffinitio p in
diffinite. Car. xxix. col. i. l. xxv. in
ipm p se p li p se ipsum. itē. l. 32. ceus
col. 2. l. vi. ancedente. col. iij. l. 30. alby
Car. 30. col. i. l. xiiii. 3. p. 2. itē. l. xvi. et
p. 7. itē. l. xlii. lege. sic. Nā pclusio d3
esse ista. Ergo a quodā a quo vñ lapif
zc. col. 3. l. 32. vacat li se ipsa. Car. xxxi
col. 2. l. xi. ade li qz col. iij. l. xvii. p se
se. lege se esse. itē. l. 20. insolubile col.
iij. l. xvii. vacat li aliqd. Car. 32. col.
i. l. v. ade li cū. itē. l. xv. significet. itē. l.
xxi. an li nō ade ergo li deus ē. itē. l.
xxxvi. id p est col. 2. l. xlii. z put col.
iij. l. 12. pono. itē. l. 23. ad li cum post li
disiuncte. itē. l. xxvii. ex. posito. itē. l.
xl. p ex. Car. xxxiii. col. i. l. xxxiii.
tūc. itē. l. xl. ad li tū an li est. itē. col. 2. l.
xxxi. post li ergo ad li concedis. col.
iij. l. x. tota vacat. Car. xxxiiii. col.
3. l. xix. ade li a post li sit. col. iij. l. xl.
cōcedis. cōcedis pnegas negas.

¶ Nec sunt nostra castigatione digna
indicata reliqua parte ipsum amice
facile emendabis.

Frater Johānes v'odor p. lectori

Lector qui transis paulisper siste legasq;
Hoc opus insigne: dubios solvere nexos.
Si cupis in logicis: & scire intentio quid sit
Est labor egregij: siluestri pyriciani
Felsinei studij: patribus quē dedicat almis

